

Årets lucia heter Majken

FOLK. Majken Karlström är Ålands lucia 2008.

–Det är jätteroligt, jag blev så glad då jag fick veta att jag blivit lucia. Jag hade inte alls väntat mig det.

SIDAN 12

Unikt samarbete mellan kommunerna på Åland

NYHETER. Nya Åland har grävt ner sig i samarbetet mellan kommunerna på Åland. Förutom de stora kommunförbunden finns ett otal mindre samarbeten mellan de åländska kommunerna. Det visar sig också att det inte bara är grannkommuner som samarbetar med varandra, vilket kan vara det naturligaste. Till exempel

Föglö och Eckerö har en gemensam lantbruksnämnd med Hammarland och Lumparland.

–Unikt, säger en kommundirektör om samarbetet på Åland.

Samarbetet kan ge mindre kommuner de kompetenta tjänstemän de annars inte skulle få på grund av brist på heltidstjänster. Men de min-

dre kommunerna blir ofta de som köper tjänsten av en större. Till exempel Geta vill sälja platser i sin skola åt andra kommuner med trånga skolor istället för att köpa allt av andra.

Vem samarbetar din kommun med? Nya Åland har (nästan) hela listan.

SIDORNA 2-3

Lämnade avtryck. På lördagen hade alla närvarande chansen att lämna efter sig sitt handavtryck på väggarna i Kupolen i Helsingfors. Ålänningen Camilla Heidenberg var en av dem.

Foto: JOHANNA LINDFORS

Tog farväl av anrik lokal

NYHETER. Många ålänningar som studerat i Helsingfors har fått ett andra hem under Kupolen, utrymmet i Nya studenthuset där Åländska studentföreningen huserat tillsammans med Åbo Nation och Östra Finlands Nation.

I lördags firades öppet hus, då ålänningar, aboenser och wiburgenser från flera årtionden samlades för att ta farväl av lokalen. Nya Åland var där.

SIDAN 12

Lr:s första år diskuterades

NYHETER. Med anledning av att ett år har förflutit sedan den nuvarande landskapsregeringen tillträdde bjöds alla de som deltog i det förberedande arbetet med landskapsregeringens handlingsprogram in till en uppföljningsdiskussion i lagtingets auditorium i går.

Skattegränsen, lärarkårens arbetsavtal och hållbar utveckling var några av de frågor som diskuterades.

SIDAN 4

Hårda straff för rattfyllerier

NYHETER. På bara några dagar har tingsrätten dömt flera ålänningar, både kvinnor och män, till fängelsestraff för grova rattfyllerier. Promillehalterna har varit höga – mellan 2 och nästan 2,5 promille – och fyllekörningarna har skett under innevarande år.

SIDAN 5

Debatt om elsäkerhetslag

LAGTINGET. Roger Slotte (c) är kritisk till förslaget att göra rikets elsäkerhetslag gällande på Åland. – Varje gång vi antar en blankettlag på områden där vi till största delen har behörighet är ett litet hack i vår självstyrelse.

SIDAN 4

Tid för möten. Långt från bråk och fylla färdas man på skärgårdsfärjan Alfågeln. Men här ges nog gott tid för samtal om senaste nytt i norra skärgården. Resan till Brändö tar 2 timmar och 25 minuter.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Alfågeln – mer snack än såpa

REPORTAGE. En vanlig måndagsmorgon avgår en färja från Åland. På denna tur slipper man trängas med skräniga alkohol- och rakvattendoftande medpassagerare. Bråk och fylla är man långt ifrån.

Här handlar det alltså inte om något kryssningsfartyg över Ålands hav i en dokusåpa på tv, utan om skärgårdsfärjan Alfågeln som guppar över Delet på väg mot Kumlinge och Brändö. Denna morgon är exakt ett dussin passagerare

ombord. Det är här i färjcaféet som skärgårdsborna sköter sina sociala kontakter. På andra sidan Delet kommer betydligt fler ombord. Och snacket får fart.

SIDORNA 10-11

familjen

7

”Min mamma var stark och kunde tammetusan allt.”
JONNIE LISTHERBY, MARIEHAMN, 60 ÅR.

kultur

8

Fotografen **Mats Söderlund** målar med ljuset. Nyan har sett hans utställning.

ekonomi

15

”Vi får nog ödmjukt tacka för var dag som uppgången håller i sig, och hoppas att det varar fram till påska.”
BÖRSKRÖNIKÖREN MATHIAS SÖDERBACK

åland 24 ikväll

Sportmagasinet gästas av **Jan Blomqvist** och **Barbro Carlsson** som sammanfattar travåret på Åland.

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG
vardagar 10.00-19.00, lördagar och söndagar 11.00-16.00

TILLFÄLLET

Så samarbetar kommunerna

Till sammanslagningar säger kommunerna på Åland nej. Men Åland genomkorsas av ett osynligt nätverk av små kommunala samarbeten som vuxit fram av nöd, tvång och praktiskt tänkande. Nya Åland har (nästan) hela listan.

Det finns ett omfattande nätverk av samarbete kommuner emellan på Åland utanför de stora kommunalförbunden. I ingressen kallas det för osynligt. Inte för att det på något sätt är hemligt utan för att det kanske inte är synligt för dem som inte bor i just de kommunerna.

Oftast är det en mindre kommun som köper tjänster av en större för att få kompetens och utrustning som man kanske inte själv har råd med. Det vanliga är att grannkommuner delar på olika uppgifter, men det är ingen regel utan samarbetet kan vara mellan kommuner som är längre från varandra.

Nästan alla kommuner svarade på Nya Ålands förfrågan över kommunsamarbete. Texten baserar sig på svaren som kommundirektörerna gav. De som inte svarade var Mariehamn, Finström och Saltvik, men de dök ofta upp i de andra kommunernas svar.

Kommundirektörer
Varje kommun har sin egen.

Skoldirektörer
Vi har fem stycken på Åland. Mariehamn är den enda kommunen med en egen.

Norra Ålands Högstadiesdistrikt (NÅHD) där Geta, Saltvik, Sund, Vårdö och Finström ingår delar på en skoldirektör, Södra Ålands Högstadiesdistrikt (SÅHD) där Eckerö, Hammarland, Jomala, Lemland och Lumparland ingår delar på en.

Brändö och Kumlinge har en gemensam och Sottunga, Kökar samt Föglö delar på en.

Socialekreterare
Kökar säljer en del av sin socialekreterartjänst till Sottunga.

Finström och Geta har gemensam socialekreterare, liksom Sund och Vårdö.

Lantbrukssekreterare
Föglö, Hammarland, Eckerö och Lumparland har en gemensam lantbruksnämnd.

Kökar, Sottunga, Lemland, Brändö och Kumlinge uppger att de köper lantbrukssekreterartjänsten av Jomala, som i sin tur köper tjänsten av både Finström och Hammarland, som är huvudmän i två olika samarbeten.

Vårdö, Sund, Saltvik, Finström och Geta har en gemensam lantbrukssekreterare.

Brand- och räddningsväsendet samt befolkningsskydd

Föglö, Mariehamn, Brändö, Kökar, Sottunga och Kumlinge har ett samarbetsavtal med gemensam bland annat brandchef.

Lemland och Mariehamn har ett samarbete för släckning i Järsö-Nätöområdet som hör till Lemland. Lem-

land, Lumparland, Jomala, Hammarland, Eckerö, Geta, Finström, Saltvik, Sund och Vårdö ingår i ett gemensamt branddistrikt. Samma kommuner har ett samarbetsavtal för befolkningsskyddschef.

Lemland och Lumparland har en gemensam ledningscentral för befolkningsskydd. Sund och Saltvik har ett gemensamt avtal för ledningscentral för befolkningsskydd.

Fastighetsskötsel
Lemland och Lumparland samarbetar om fastighetsskötsel och jouravtal i kommunerna.

Skolor
Lemland samarbetar med Mariehamn för elever från Järsö-Nätö, men även andra elever. Kyrkby högstadium är ett samarbete för SÅHD. Godby högstadium är ett samarbete inom NÅHD. Brändö och Kumlinge samarbetar om elever från Björkö.

Sociala sektorn
Lemland köper tidvis hemservice från Mariehamn för personer bosatta i Järsö-Nätö. Kommunen försöker också få möjlighet till ett samarbete med Mariehamn gällande serviceboendeform.

Lemland och Lumparland samarbetar kring den sociala sektorn. Deras socialkanslier samarbetar över kommungränserna och semestervikarierar för varandra för att göra servicen bättre. De får också verka på varandras områden.

Eckerö och Hammarland har ett liknande samarbete, speciellt när det gäller barnskyddsärenden.

Föglö, Lemland och Lumparland samarbetar om en gemensam specialbarnträdgårdslärare.

Sund och Vårdö har en gemensam socialnämnd.

Kommunalteknik
Sund och Saltvik har gemensam byggnadsinspektör.

Kökar och Sottunga samarbetar om planering av fibernät, liksom Brändö och Kumlinge.

Finström, Saltvik och Sund ingår i Norra Ålands Avloppsvatten Ab.

Hammarland, Jomala och Mariehamn samarbetar om avloppsrening.

Jomala och Mariehamn har ett samarbete genom Svinryggens deponi AB.

Områdesarkitektkontor
Jomala, Lumparland, Lemland, Finström och Geta samarbetar om ett områdesarkitektkontor.

Annat
Brändö, Kumlinge och Vårdö har alla ingått avtal med sopbolaget Klara i Åboland för sophantering..

Sund säljer löneräknings-tjänster till Geta och Vårdö.

Förutom detta finns tillfälliga köp av tjänster kommuner emellan, som till exempel missbrukarvården.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

”Åländska samarbetet är unikt”

Debatten om kommunsammanslagningar fortgår, men alla de 16 kommunerna består.

Samarbetet mellan de åländska kommunerna är väl utvecklat och beprövat. Nu har kommunerna i riket börjat arbeta enligt den åländska modellen vilket drivit fram kommunsammanslagningar.

Förutom de stora kommunförbunden där alla kommuner ingår (bland annat Ålands kommunförbund, Ålands omsorgsförbund och ÅHS) finns det kommunala samarbeten där ”nästan alla” är med (bland annat Medis och Mise).

Skärgårdskommunerna samarbetar genom Företag-

sam Skärgård där man har två personer anställda för att fungera om rådgivare och verksamhetsledare för småföretagarna i skärgården.

Det som är snarigare att hålla reda på är de samarbeten som finns mellan två eller flera kommuner som gäller en specifik kommunal sektor eller del av sektor.

Unikt

Lemlands kommundirektör Mikael Smeds, som även jobbat i österbottniska kommuner, säger att det åländska kommunsamarbetet är unikt. ÅHS var ”före sin tid”.

–Nu börjar man ta steg som liknar det åländska på fastlandet. Centraliseringen av sjukvården till stora distrikt såsom vi har ÅHS.

Smeds säger också att de inledande kommunsamarbetena i riket drev fram kommunsammanslagningarna.

I Lemland och Lumparland samarbetar man som goda grannar. En stor och en liten som kan dra nytta av varandra genom att till exempel dela på jourverksamheten. Det betyder att juren för en person inom ett område infaller var fjärde vecka istället för var tredje.

God kompetens

Även Geta, en liten kommun, får tillgång till god kompetens genom samarbete med andra kommuner. En liten kommun kan oftast endast erbjuda deltidstjänster, men i samarbete med någon annan blir tjänsten heltid och lockar flera sö-

kanden till tjänsterna.

–För lilla Getas del handlar det oftast om att vi är nettoköpare, det vill säga de samarbeten vi ingår i består i att vi köper eller delar tjänster med andra kommuner, konstaterar kommundirektör Erik Brunström. De ekonomiska vinsterna är däremot inte alltid så stora, och det finns aspekter kring att alltid vara den mindre parten i samarbetena.

Men han tillägger att kommunen har goda tillgångar till outnyttjade resurser bland annat i form av en stor skola med plats för flera elever. Kommunen har också med anledning av detta tagit initiativ till försäljning av elevplatser vid Geta skola.

Flera kommundirektörer, bland annat Carolina Sandell

Över gränserna

Leirlands kommunidirektör Mikael Smeds ser det åländska samarbetet som något unikt. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Jomalas vikarierande kommunidirektör Carolina Sandell påpekar att det informella samarbetet med träffar mellan tjänstemän också spelar in. Arkivfoto: ANDREAS DIENERT

För en liten kommun som Geta blir det oftast att köpa tjänster av någon annan, men kommunidirektör Erik Brunström erbjuder bland annat skolplatser åt andra kommuner. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

i Jomala, betonar det informella samarbetet.

–Eller kanske mera diskussionsforumen tjänstemän emellan, till exempel

regelbundna kommunidirektörsträffar.

Förutom dessa kommunala samarbeten inom Åland nämner flera kommunidirektörer

utbyte med kommuner både i riket och i Sverige.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Årets julklapp

Vill du ge en gåva som blir uppskattad året runt? Då har vi den perfekta julklappen för dig, en

PRENUMERATION

på Nya Åland

Exklusivt för dej med nyankortet

En gåvoprenumeration kostar 150€ för ett helt år. Vill du betala i två rater kostar det 80€ / gång. Normalpris 199€/år.

Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland. Fyll i kupongen, e-posta prenumeration@nyan.ax eller ring 23 444!

Nya Åland

(För varje fullbetald prenumeration får du en till gåvopris)

Jag har Nyankortet och vill ge bort en uppskattad julklapp:

NYA ÅLAND under ett helt år för endast 150€

☐ 1 rat 150€

☐ 2 rater 80€

Tidningen skickas till:

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon:

Sänd faktura till:

Presentkort ☐

Namn:

Adress:

Postadress:

Telefon:

Underskrift:

Nya Åland
☆☆☆
bjuder på
portot

Nya Åland

Svarsförsändelse

Avtal 22100/41

22103 Mariehamn

Företag och föreningar fick träffa landskapsregeringen

Skattegränsen, lärarkårens arbetsavtal och hållbar utveckling. Det var några av de frågor som diskuterades när landskapsregeringen bjöd in företag och föreningar till en diskussion igår.

Med anledning av att ett år har förflutit sedan den nuvarande landskapsregeringen tillträdde bjöds alla de som deltog i det förberedande arbetet med landskapsregeringens handlingsprogram in till en uppföljningsdiskussion i lagtingens auditorium igår.

Mötet inleddes med att landskapsregeringen listade några punkter där de kommit igång och nått resultat. Man nämnde självstyrelselagsändringen och talerätten i EG-domstolen, integrationsarbete, hantverkskolan, stöd till pensionärer, miljöbilspremie, bolagisering av Posten och företagsamhetens år 2009.

Självbärande

En punkt som orsakade diskussion var bolagisering av Möckelöområdet.

–För att möta EU:s kommande krav på konkurrensut-sättning har vi valt att bolagisera Möckelöområdet, där det idag finns en hamn, besiktningen och landskapets garage, berättade trafikminister **Runar Karlsson** (c).

Jan-Erik Rask, vd på Nordea, frågade om detta innebär att bilbesiktningen ska klara sina egna kostnader.

–Ska den vara självbärande?

–Den är redan självbärande, konstaterade Karlsson, som även förklarade varför man valt bolagisering framför privatisering.

–Vid privatisering finns risk för monopol.

Skattegränsen

När publiken fick ordet för att ställa frågor var **Tom Forsbom**, Ålands köpmannaförening, först ut.

–För oss på handels sida är skattegränsen det största irritationsmomentet. Läggs det något krut på den här frågan? Förs det kontinuerliga diskussioner med finansministeriet?

Finansminister **Mats Perämaa** (lib) försäkrade att diskus-

Utfrågning. Företag och föreningar fick igår chansen att ställa frågor till landskapsregeringen. Tom Forsboms fråga gällde skattegränsen.

sioner förs med finansministeriet. Näringsminister **Jan-Erik Mattsson** (c) i sin tur berättade att ett skatteseminarium ska hållas under nästa år, där frågan ska diskuteras närmare.

–Men det väsentliga är att se det positiva med skattegränsen. Den medför goda effekter om man kan hantera den, se till exempel på Posten.

Uttalandet fick Ålands företagarförenings ordförande **Dick Jansson** att reagera.

–Näringsministern är jävig när det gäller Posten.

Dick Jansson undrade också om landskapsregeringen hade reflekterat över att göra Västerhamn till en taxfree-zon.

–Det är en intressant fråga, men ingen lösning som man kan byta till så här direkt, svarade Jan-Erik Mattsson.

Flaskvatten

Gunda Åbonde-Wickström och **Dan Jansén** från Ålands natur och miljö ville veta hur långt landskapsregeringen kommit vad gäller arbetet med hållbar utveckling.

–Vi har ett hållbarhetsråd, en hållbarhetsutvecklare som

jobbar med frågorna och vi ska ta fram nyckeltal, en hållbarhetsredovisning, sade lantråd Viveka Eriksson som också poängterade att arbetet så småningom måste nå även utanför förvaltningen.

Runar Karlsson tyckte att det var en våldsam utmaning att nå olika miljömål, vilket Dan Jansén att poängtera skillnaden mellan miljö- och hållbarhetsfrågor.

–Hållbarhetsfrågor handlar om hur man vill att det ska se ut i framtiden, då måste ni se längre än till era fyra år vid makten.

Jansén lyfte också fram det faktum att regeringen under diskussionen drack vatten ur plastflaskor.

–Det visar hur långt man kommit.

Läraravtal

Sjöfartsutbildningen orsakade också viss diskussion. Problemet med att samarbetet mellan gymnasieskolorna och högskolan inte fungerar lyftes fram.

–Lärarkårens avtal måste ändras så att lärarna kan undervisa på båda stadierna.

Fakta/De inbjudna

- Andelsbanken för Åland
- EGET
- Mariehamns pensionärsförening
- Nordea
- Posten på Åland
- Tankesmedjan–Agneta Karlsson
- Ålands centralandelslag
- Ålands fiskare
- Ålands fiskodlarförening
- Ålands fredsinstitut
- Ålands företagarförening
- Ålands handelskammare
- Ålands handikappförbund
- Ålands kommunförbund
- Ålands köpmannaförening
- Ålands mångkulturella förening
- Ålands natur och miljö
- Ålands penningautomatförening
- Ålands producentförbund
- Ålands radio och tv
- Ålands redarförening
- Ålands skogsvårdsförening
- Ålands trafikskolor
- Ålands turistförbund
- Ålandsbanken

Mats Perämaa gav lugnande besked.

–I slutet av nästa år ska läraravtalen ses över. Vi bearbetar frågan just nu.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 468

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Samtliga lagtingsgrupper finns representerade vid ett besök i Bryssel den 2-3 december.

Foto: ANNIKA KULLMAN

Inflytande-frågor på agendan

I dag och i morgon befinner sig representanter för självstyrelsepolitiska nämnden och lagutskottet i Bryssel. Deras mål är att lära sig mer hur inflytande-frågor kan lösas.

Resan är ett led i beredningen av Lissabonfördraget.

Lagtingsledamöterna kommer att besöka de skotska och flamländska representationerna för att se hur de handskas med sina inflytande-frågor.

Dessutom har ålänningarna möten inbokade med parlamentsledamot **Anneli Jäätteenmäki**, kabinetschef **Christian Leffler** och ambassadör **Jan Stores**.

I resan deltar **Gunnar Jansson** (lib), **Gun Carlsson** (c), **Harry Jansson** (Åf), **Roger Jansson** (fs), **Mika Nordberg** (ob), **Olof Erland** (lib) och **Jan Salmén** (c) samt **Marine Holm-Johansson**, sekreterare i självstyrelsepolitiska nämnden. (ak)

Socialdemokraterna diskuterade GMO

■ Socialdemokraterna vill kämpa för Åland som GMO-fri zon. Det slogs fast på höstmötet den 27 november.

Mötet uppmanar regeringen **Viveka Eriksson** att vidta åtgärder för att göra Åland till ett GMO-odlingsfritt område. Man vill också att landskapsregeringen aktivt ska informera ålänningarna om riskerna med genmanipulerade organismer.

Dessutom beslutades att styrelsen i framtiden ska väljas i sin helhet för två år i taget och att en kongress ska anordnas nästa år.

Styrelsen för nästa år ser i stort sett likadan ut som tidigare med några förändringar. Nya ordinarie är **Peter Karlsson** och **Hillevi Ahlbäck** medan **Siv Hallbäck**, **Guðrun Brändström** och **Jan Mattsson** är nya suppleanter. **Henrik Lagerberg** valdes till viceordförande.

I verksamhetsplanen för 2009 ingår ett projekt som kallas Röda rummet. Det ska fungera som ett debattforum för aktuella frågor. Den första debatten hålls fredagen den 5 december klockan 13 i lagtingens auditorium. Diskussionen, som inleds av skattedirektör **Raija Aller**, handlar om dubbelbeskattning av svenska pensionärer. (ak)

Kritik mot blankettlag om elsäkerhet

LAGTINGET. Roger Slotte (c) är kritisk till förslaget att göra rikets elsäkerhetslag gällande på Åland.

–Varje gång vi antar en blankettlag på områden där vi till största delen har behörighet är ett litet hack i vår självstyrelse.

Ålands ellag är från 1982. Nu vill landskapsregeringen göra rikets elsäkerhetslag gällande på Åland genom så kallad blankettlagstiftning.

Den största materiella nyheten gäller elentreprenörerna.

–De får inte längre utföra periodiska besiktningarna av olika elanläggningar, sade kansliminister **Roger Eriks-**

son (lib) när han i går presenterade lagstiftningen.

Den uppgiften skulle, enligt förslaget, istället skötas av certifierade besiktningsmän.

–Det här kan medföra att tillgången på besiktningsmän minskar och kostnaderna för utförda besiktningar ökar, särskilt i skärgården, tror Roger Slotte.

Det ska dock vara möjligt att ansöka om att få bli auktoriserad besiktningsman.

Roger Slotte tyckte att förslagen i stort var bra sett till deras innehåll. Det han däremot vände sig emot var lagstiftningstekniken. Varför ta rikets lag direkt av, frågade han sig.

–Vi har ju en egen ellag. Det är tydligare om alla bestämmelser finns i vår egen lagstiftning.

Han menar att ålänningarna kommer att bli tvungna att läsa tre texter parallellt för att få veta vad som egentligen gäller.

–Först en lag om tillämpning av elsäkerhetslagen, sedan en ändring av vår ellag och till sist en massa bestämmelser i Finlands elsäkerhetslag.

Han fick stöd av **Harry Jansson** (Åf) som tycker det är bra att frågan om lagstiftningsteknik togs upp.

–Om vi ska agera kopian istället för att ha en aktiv lagstiftning.

Bruksanvisningar och annan information ska, enligt lagförslaget, finnas på svenska. Det gäller elmaterial eller -anläggningar som säljs eller tas i bruk på Åland.

Är i så fall produkter som inte åtföljs av svenska instruktioner olagliga, undrade **Harry Jansson**.

–Om man inte vet hur man ska använda en apparat kan den ju inte vara säljningsduglig, funderade Roger Slotte.

De hoppas att näringsutskottet, dit ärendet remitterades, ska granska frågan närmare.

Danne Sundman (ob) ansåg att utskottet borde överväga att föreslå att lagförslaget ska förkastas.

–Blankettlagsvansinnet måste få ett stopp.

Anders Eriksson (Åf) tycker att den rikssvenska lagstiftningen ska användas som mall. Han har farhågor om att det annars kommer att dröja innan till-

Roger Slotte (c). Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

lämningsdirektiven kommer på svenska. Roger Eriksson förklarade att han tidigare har övervägt att titta på det svenska regelverket.

–Men nu kommer ändringarna per automatik oss till godo. Skulle vi ta rikssvenska regler skulle vi vara låsta till det och varje gång måste ta ställning till de ändringar som kommer i framtiden.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Nytt EU-direktiv påverkar taxfreehandeln

Mindre öl och mera snus

Mera snus. Den som vill skall kunna köpa snus för upp till 430 euro (cirka 4.000 kronor) på kryssningen till Åland. Men sedan gäller det att kunna övertyga tullen att snuset är för eget bruk.

Foto: MALIN TILLSTRÖM

Snus-, öl- och vinförsäljningen på färjorna, och privatpersoners varuinförsel till Åland påverkas av ett färskt EU-direktiv.

Direktivet som trädde i kraft vid månadsskiftet innebär att man nu får man ta med sig fyra liter vin genom tullen. Tidigare var gränsen två liter.

Och värdet på varor som man får ta med sig hit från Sverige eller övriga Finland utan att behöva gå via tullen har höjts från 175 till 430 euro.

Det gäller till exempel IKEA-möbler eller andra varor som ållänningar ofta har med sig från Sverige.

Fartyg och flyg

Ändringen gäller resenärer som kommer till EU med färjor och flyg i kommersiell trafik. Det gäller också när resan går mellan Åland och Sverige eller övriga Finland.

Höjningarna gäller varor som resenären själv tar över gränsen och som är tänkta för eget bruk eller som gåva.

Bortsett från den höjda vinsten gäller samma begränsningar som tidigare för tobak och alkoholdrycker när man reser till Åland.

Men mängden skattefri starköl som båtresenärer kan föra i land till Sverige begränsas till 16 liter – samma mängd som gäller vid införsel till Åland.

16 liter motsvarar två så kallade flak med 24 ölburkar.

Snus för 4.000 kr

Däremot kan det så kallade snusrallyt mellan Åland och

Sverige fortsätta och till och med öka i omfattning.

Snus räknas inte som tobaksvara i EU-direktivet. Det räknas till kategorin ”övriga varor”, där gränsen för införsel höjs från 175 till 430 euro.

Det innebär att den svenska kryssningsresenär som hittills fått föra in snus för 1.700 kronor till Sverige nu kan ta med sig snus för 4.000 kronor.

–Man ansåg att det inte var ett stort problem, säger **Jonas Karlsson**, sakkunnig på svenska tullverkets brotts-

bekämpningsstab, om EU-kommissionens inställning till snushandeln.

Men det nya direktivet förutsätter som tidigare att snuset är till för eget bruk. Snus är en färskvara, och om någon kommer i land från färjan på svenska sidan med snus för 4.000 kronor skall tullen kunna beslagta varorna och göra en förundersökning.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Många har dömts för grova rattfyllerier Höga promillehalter bakom ratten

Bara under de sista dagarna i november har tingsrätten utfärdat dom i tre fall av grovt rattfylleri – där promillehalterna var mycket över gränsen.

I april i år körde en kvinna född 1964 personbil från norra staden till Lemlandsvägen och vidare till Servicegatan och tillbaka trots att hon hade druckit sig till en promillehalt på minst 2,43. Hon begick brottet under pågående provotid – i december 2006 hade hon dömts för grovt rattfylleri och äventyrande av trafiksäkerheten till 70 dagar fängelse, villkorligt.

De tidigare domarna trädde i kraft och det gemensamma straffet blir fängelse i tre månader och tio dagar. I stället för det ovillkorliga fängelsestraffet ska hon avtjäna 102 timmar samhällstjänst. Körförbudet är i kraft till 19 juni nästa år.

En kvinna född 1941 körde i september i år bil åtminstone från restaurang Fantasia till Gesällgatan trots att hennes promillehalt var minst 2,13. Straffet blev ett fängelsestraff på 60 dagar, villkorligt eftersom hon inte är tidigare straffad, och körförbud till juli nästa år. Hon fick också tilläggsböter, 40 stycken à 24 euro eller sammanlagt 960 euro.

Blås, varsågod. Tack vare polisens razzior och allmänhetens vaksamhet blir rätt många bilister fast för rattonykterhet och döms till straff.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

En man född 1960 körde i oktober i år bil från Eckerö Berghamn till Hammarland trots att han druckit så mycket alkohol att promillehalten var minst 2,09. Han är ostraffad sedan tidigare och straffet blev därför villkorligt, 60 dagar fängelse samt böter 40 dagsböter à 38 euro, sammanlagt 1.520 euro. Körförbudet går ut 30 september nästa år.

En man född 1952 har dömts till 45 dagsböter à 41 euro, sammanlagt 1.845 euro, för rattfylleri efter att i september i år ha kört bil i Mariehamn med minst 1,05 promille i blodet. Han har

körförbud till slutet av februari nästa år.

En man född 1978 har dömts till 35 dagar fängelse för rattfylleri med mera begånget i april i år. Han ska avtjäna fängelsestraffet som samhällstjänst i 35 timmar.

Han hade inget giltigt körkort och hade inte heller betalat fordonsskatten. I oktober i år dömdes han till fängelsestraff för stöld begånget i april.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Bilstöld på Klintvägen

■ En svart Peugeot GTI med registernumret ÄLD 946 stals på Klintvägen någon gång mellan lördag kväll och söndag förmiddag. Enligt anmälan fanns inga nycklar i bilen. På måndagseftermiddagen hade bilen ännu inte hittats.

Flera bilar har blivit utsatta för skadegörelse i staden de senaste dagarna.

På torsdagen krossades bakrutan på en personbil på Neptunigatan. På fredagen krossades en sidoruta på en paketbil på Nygatan. Och

i söndags krossades rutan i förardörren på en bil som var parkerad på Klintvägen.

I söndags stal någon registerbrickor med numret ÄF 2378 från en bil som stod parkerad på Ekonomiegatan.

Polisen tog en rattfyllerist i söndags. Man fick tips om en bilist som var på en vinglig färd genom Hammarland Kattby och ryckte ut. Bilisten påträffades på sin hemadress och hade då 2,67 promille i utandningsluften. (pd)

Mopedist anmälde hot

■ En mopedist har anmält att han blivit hotad på Högbackagatan i Strömdalen i lördags.

En man skall ha rusat ut på gatan framför mopeden. Föraren lämnade mopeden och sprang bort, medan den andra

mannen följde efter honom.

Polisen har också fått en anmälan om att en fotgängare känt sig förföljd av en bilist på Scheffersgränd i fredags. Polisen har inget registernummer eller bilmärke att gå efter. (pd)

Berusad ville in till polisen

■ En rejält berusad man blev arg när han inte kunde ta sig in till polishuset vid sjutiden på lördagsmorgonen. Tydligt ville han övernatta hos polisen, säger kommissarie **Olof Lindqvist**.

Mannen fick som han ville när han sparkade sönder en ruta på den låsta entrédörren. Han sov ruset av sig och släpptes på eftermiddagen. (pd)

En berusad man ville övernatta hos polisen på lördagen.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Nytt AAB-bolag för placerare

■ Ålandsbanken bildar ett nytt bolag för förmedling av aktier och för företagsanalys, Ålandsbanken Equities. Målet är att leverera bra service till placerarna och ägarna i små och medelstora bolag, heter det i ett pressmeddelande.

Stefan Haglund, som har mer än 20 års erfarenhet från den nordiska aktiemarknaden, bland annat Carnegie Finland, blir vd. Övriga partners är **Johan Lindh** och **Kari Lappalainen** som också beskrivs som ”erfarna och erkänt kompetenta”.

Enskilda placerare och bolag ska servas med skräddarsydda lösningar och inom analysverksamheten strävar man efter en ökad transparens och därmed förbättrad trovärdighet gentemot kunden, meddelar man. (ao)

Tunnelomröstning till näringsnämnd

■ Föglö kommunstyrelse skickade igår **Rolf Sundbloms** med flera motion angående en folkomröstning om tunnel vidare till näringsnämnden. Där ska ärendet nu beredas, och ett beslut i frågan väntas i vår.

Fullmäktigeledamot **Sundblom** föreslår tillsammans med ledamöterna **Katarina Ulenius**, **Kristine Rieksstina** och **Ralf Lindroos** att en rådgivande folkomröstning om Föglötunneln ska hållas i kommunen. (ml)

Tage Eriksson ska leda ÄPF

■ **Tage Eriksson** från Jomala Hammarudda har utsetts till vikarierande vd för Ålands producentförbund. Han ska vikariera **Birgitta Eriksson** som från och med februari nästa år går på mammaledigt.

–Tage är väldigt involverad i producentförbundets verksamhet. Han är ordförande i Jomalas lokalavdelning och när vi hade ett fullmäktige tidigare var han ordförande där. Så han känner till verksamheten väldigt bra, säger **Diana Sjöblom**, kanslist på ÄPF. (ml)

Polisen fick våldtäktsanmälan

■ En kvinna har anmält att hon blivit tvingad till samlag på ett kryssningsfartyg i torsdags. Polisen i Mariehamn har hört henne, den misstänkte och andra vittnen.

Men eftersom våldtäkten skall ha inträffat på svenskt vatten på ett svensktregistrerat fartyg lämnas ärendet till svensk polis.

Lösenordsstöld polisanmäld

■ En person har polisanmält att någon har kommit över dennes internetlösenord, och att den personen använder det så att det ser ut som om anmälaren skickar text och bilder till andra.

I en fastighet på Nygatan har en person förvarat ett hagelgevär i ett olåst utrymme. Ärendet rubriceras skjutvapenförseelse.

OBS Det händer

TISDAG 2.12 AUKTION
■■■ **Finström Breidablick kl 19.00.** Missionsauktion.

BIO
■■■ **Bio Savoy kl 18.00.** Madagaskar 2. T. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■■■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

FLYTTGLÖGG
■■■ **Nordens Institut, Köpmansgatan 4, kl 14.00-17.00.** Traditionsenlig julglögg och pepparkaka med mingel och underhållning, denna gång i de nya lokalerna.

NÖJE
■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.

TEATER
■■■ **Brändöhallen kl 19.00.** "De 39 stegen" en hejdlös Hitchcock-komedi. Regi: Ville Sandqvist.

VERNISSAGE
■■■ **Villa Carita, Ålandsvägen 45, kl 13.00-15.00.** Duttmålnas vernissage. Målningsterapi för personer med demens.

JICKENS JULKALENDER

Lucka 1. Julskinka: 651, 3670. Övriga: 78, 108, 668, 670, 1253, 1768, 2338, 2461, 3280, 3484, 3531, 3567, 3651, 3789. Toppvinst: 105. **Lucka 2.** Julskinka: 2190, 3339. Övriga: 640, 1115, 1122, 1171, 1499, 1501, 1592, 1713, 2370, 3128, 3350, 3351, 3505, 3924. Toppvinst: 1608. *Kalendern säljs ännu av medlemmarna och i affärer. Du hinner ännu vinna!*

SPELA BINGO med lyckotavla

På Paf Casino på Torggatan 14
alla TORSDAGAR kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

■■■ **Stadsbiblioteket "blå rummet" kl 18.00-20.00.** Fotoklubben Obscuras "Årets Fotograf" Patrik Andersson.

ÖPPEN TRÄFF
■■■ **Styrmansgatan 10 kl 18.00.** Pusselfamiljens sista öppna träff för i år. Vi bjuder på pizza och Isa Hällström från Amnesty kommer på besök.
■■■ **Ulfsby källarkrog kl 19.00.** "En kväll med Krafft". Ab Lantbruk ordnar en kväll för hästägare. Stefan Samuelsson från Krafft kommer och presenterar Kraffts fodersortiment och ger utfodringsråd. Lotta Schultz som deltog i svenska hästhoppningslandslaget vid OS i Peking kommer med och berättar om sina erfarenheter och förberedelser.

ONSDAG 3.12 BIO
■■■ **Bio Savoy kl 18.00.** Madagaskar 2. T. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
■■■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

FÖREDRAG
■■■ **Självstyrelsegården konferensrum Rödhamn (i lagtingsdelen, första våningen) kl 19.00.** Jonas Hällström, ordförande för Sveriges filatelistförbunds utställningsverksamhet, pratar om att vara motivsamlare.

JULBASAR
■■■ **Villa Carita kl 19.00.** Sjömansmissionssyfoöreningens julbasar.

NÖJE
■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony..
■■■ **Parks bar kl 22.00.** Richard "Räven" Holmgren.

TV
■■■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Musikcafé som sprider medvetenhet

–Det har förvånat mig att folk inte känner till röda bandet. Kanske de känner att aids inte berör oss här på Åland, säger Heidi Öst.
För att öka medvetenheten om sjukdomen ordnade hon i går ett musikcafé på Röda korsgården.

Heidi Öst från Mariehamn arbetade under sommaren 2005 som volontär på den Kenyanska önn Rusinga i Viktoriasjön. Önn hör till distriktet Suba, den region i Kenya som är värst drabbat av hiv och aids.
Heidi arbetade under två veckor på en förskola som Kanyala Little Stars kvinnogrupp driver, och det är till den här kvinnogruppen hon nu vill skicka pengar.
–Alla intäkter från musikcaféet skickas direkt till deras konto, det går inte via Röda korset.

Heidi berättar att det finns tusentals kvinnogrupper i Kenya.
De hjälper anhöriga till personer som drabbats av aids och hiv, de driver förskolor och hjälper till med miljöarbete.

Sprida kunskap
Syftet med musikcaféet som hölls på Röda korsgården igår var också att sprida kunskap och medvetenhet om sjukdomen aids till ålänningarna. Heidi säger att hon reagerat på att folk inte känt till att "röda bandet" är aids-kampanjens motsvarig-

Kunskapsspridare. Vincent Okeyo och Heidi Öst pratade om aids på Världsajdsdagen igår. Foto: STEFAN ÖHBERG

het till bröstcancerkampanjens "rosa bandet".
–Kanske folk känner att aids inte berör oss här på Åland, men det finns ju här också. Det berör alla, särskilt i den värld vi lever i idag, när alla reser så mycket.
Förutom att Heidi själv berättade om sin tid i Kenya under kvällen deltog också **Vincent Okeyo**, född och uppvuxen på Rusinga, samt **Birger Sandell**, läkare inom ÅHS.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Fakta/Världsajdsdagen

■ Världsajdsdagen organiserades från början av FN:s aidsprogram, men sedan 2005 organiseras den av World Aids Campaign (WAC).
■ WAC:s slogan är "Stoppa aids–håll löftet", en vädjan till myndigheter, politiker och regionala hälsovårdsmyndigheter att säkra att man når de många mål som fastställts i kampen mot hiv och aids, speciellt löftet om universell tillgång till mediciner och behandling, vård, stöd och förebyggande medel år 2010.
■ Den här kampanjen pågår till år 2010, och ett relaterat ämne väljs för världsajdsdagen varje år. Temat för 2007 och 2008 är "ledarskap", och pekar på behovet av innovation, målsättningar och beslutsamhet för att möta den utmaning aids utgör.
■ Världsajdsdagen firas i år för tjugonde gången.
■ Ungefär 15 miljoner barn har blivit föräldralösa på grund av aids. Ungefär 11,6 miljoner av dessa bor i Afrika, söder om Sahara.

Kom ihåg

■■■ **Alopecigruppen:** Årets sista träff är tisdagen 2.12 kl. 19.00 på HandiCampen, Skarpansvägen 30 i Mariehamn. Själnknytning med Ellinor Lindström. Glögg och tilltugg. Frågor? Kontakta Ulrika på HandiCampen, tfn 527 361 eller e-post info@handicampen.ax. Både nya och gamla deltagare varmt välkomna!

■■■ **Autism- och Aspergergruppen:** Träff onsdagen 3.12 kl 18.30 på specialfritidshemmet Orion. Frågor och anmälan på tfn. 22388 kl. 9-15. Välkommen!

■■■ **Eckerö pensionärsförening:** Anmälningar till julbordet i Ålands hotell- och restaurangskola torsdag 11.12 kl 17.00 emottages av Tage tfn 38 484 eller Christina 38 559 före 8.12. Buss avgår från

torp kl 15.30. Julklapp medtages.

■■■ **Folkhälsan och Röda korset i Hammarland:** Höstmöte i Hammarland den 2.12 kl 19 på Hammargården. Stadgeendliga förhandlingar. Kaffeservering.

■■■ **Mariehamns pensinärsförening:** Nu ska vi dela ut tidningen Nyset, den 2.12, för sista gången år 2008. Tidningen finns på Rödakorsgården kl 11. Nästa utdelning blir 6.1 2009. Tack till alla utdelare för detta års arbete. Gott nytt år!

■■■ **Norra Ålands pensionärer:** Traditionell julmiddag i Soltuna restaurang onsdag 17.12 kl 16.00. Sundqvist buss 1 avgår från bussplan kl 14.45. Buss 2 startar från Haraldsby bykärna kl 15.15. Färdplan får du när du anmäler

dig till Sundqvists buss, tel 22570, senast fredag 5.12 kl 16.00. Julklapp medtages.

■■■ **Sjömansmissionen:** Julauktion onsdag 3.12 kl 19.00 på Villa Carita. Kaffeservering och brödförsäljning.

■■■ **Sällskapet för Kråkskärsstugan:** Välkommen med på "boksläpp" av Kråkskärsboken onsdag 3.12 kl 14.00 i Finströms bibliotek i Godby.

■■■ **Visans Vänner:** Styrelsemöte lördag 6.12 kl 18.00 hos Jörgen & Siv.

■■■ **Visans Vänner:** Julfest för medlemmarna lördag 6.12 kl 19.00 hemma hos Jörgen & Siv (se medlemsbrevet). Föreningen bjuder

på förtäring. Julklappsutbyte (värde ca. 5e).

■■■ **ÅAB pensionärer:** Träff på Bagarstugan torsdag 4.12. kl 13.00.

■■■ **Ålands frimärkssamlarförening:** Möte onsdag 3.12 kl 19.00 i Självstyrelsegården, konferensrum Rödhamn (Obs platsen). Den kända svenska motivfilatelisten Jonas Hällström berättar om motivsamlingar och monteringar av dem. Allmänheten välkomnas.

■■■ **Ålands synskadade:** Julfest på Ankaret, Johannebovägen 7, söndag 14.12 kl 17.00. Julbord, Lucia och lotteri. Pris 20 euro. Anmälningstiden är förlängd till måndag 8.12 kl 12.00. Anmälan till Handicampen, telefon 527 360. Hjärtligt välkomna!

Ösellunch på torsdag

■ Torsdagen den 4 december serveras lunch till förmån för Ösel klockan 11.00-13.00 i Margaretagården. Enligt tradition står potatislåda och fläsk på meny. Priset är 7 euro. Det finns även möjlighet att köpa lotter för 1 euro styck. Pengarna som kommer in vid lunchen an-

vänds till olika punktinsatser på Ösel.

Detta meddelar diakonissa **Lisbet Nordlund.**

Öselgruppen fortsätter också att sortera och packa kläder, numera i samarbete med Emmaus som även har hand om transporter till Ösel. (ka-f)

Julbasar i Jomala

■ Traditionsenligt hålls missionsauktion i Jomalas församlingshem Olofsgården på lördag på självständighetsdagen klockan 12.00. Det är församlingens missionsyföreningar och byalag som tillsammans arrangerar tillställningen. I år är det Gottby, Kungsö och Djur-

viks byar som står i tur för att svara för kaffeserveringen.

Varor till auktionen kan lämnas in till Olofsgården på fredagen efter klockan 18.00 och på lördag förmiddag. Behållningen går till finska missionssällskapet, Kenya missionen och sjömanskyrkan. (ka-f)

Nya i kalendern

■ Den senaste ändringen av den finlandssvenska kalendern har gett följande nya förnamn.
Nya flicknamn: Angela, Angelika, Angelina, Erin, Luna, Malena, Margita, Minea, Tilda, Tilde, Tindra, Vanessa och Vilma.
Nya pojknamn: Alec, Alvin, Aron, Liam, Mark, Nicolas, Noah och Vincent.
Detta uppger Helsingfors universitets kalenderbyrå. (ka-f)

Många på allsång

■ Allsångskonserter i S:ta Catharina kyrka i Hammarland på torsdagskvällen fick 198 besökare. Arrangör var Lions Club Åland Freja. Vid skolgudstjänsterna på fredagen deltog 230 personer. (ka-f)

MILJÖBYRÅN INFORMERAR

Minska avfallet!

Alla kan bidra för att minska miljöpåverkan från alla sopor. Undvik onödiga produkter och välj medvetet varor med enkla förpackningar som kan återvinnas. Ibland har förpackningen krävt mer energi att tillverka än själva innehållet. Handla i lösvikt om det går. Och till först - fråga dig själv om du verkligen behöver den vara du tänker köpa.

Ålands landskapsregering
www.regeringen.ax/socialomiljo/miljo

Kiki Alberius-Forsman
Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn
BEATA, BEATRICE, BERNICE

Dop

Arthur Holger Romlin döptes lördagen den 29 november i Villa Carita i Mariehamn. Föräldrar är Ramona Susann Nordberg och Mats Börje Romlin. Familjen bor i Mariehamn. Dopet förrättades av kyrkoherde Jan-Erik Karlström.

Joel Sven Edvard Sundberg döptes lördagen den 29 november i Hammarlands kyrka. Joel är son till Katarina och Mårten Sundberg i Vaksala församling i Uppsala. Katarina är uppväxt i Hammarland och Mårten i Saltvik. Dopförrättare var kyrkoherde Gunnevi Styrström.

Vi firar 1-15 år

Alexandra Österman i Mariehamn fyller 5 år i dag den 2 december. Alexandra får grattishälsningar av Wille, mamma och pappa

Gratulerar 50 år

BENITA SUNDBLOM
Namn: Karin Benita Ulrika Sundblom.
Född: den 8 december 1958 på Klinten i dåvarande Jomala, nu Mariehamn.
Bor: vinterhalvåret i barn- domshemmet på Gustaf Eriksonsgränd i Mariehamn och sommarhalvåret på stugan ”Granskär” i Lemland Söderby.
Yrke: studentmerkonom och jobbat som ”kontorsråtta” hela livet.
Intressen: jobba med hundarna, flattarna Allis och Olga, både praktiskt och provmässigt, pyssla om hus och trädgårdar, umgås med vänner, njuta av ett handarbete, ta vara på livet så länge man har det samt katten Kalle .
Familj: sambo Folke Lindholm.
Födelsedagen: firas med en mottagning på stranden på Granskär söndagen den 7 december mellan klockan 12.00 och 15.00. Ta passande kläder efter väderlek.

Nygifta

Lördagen den 29 november vigdes **Hans Anders Ahl**, från Sverige, och **Yvonne Gunilla Eliasson**, från Mariehamn, i Jomala kyrka. Makarna behåller sina efternamn. Vigselförrättare var församlingspastor Maria Båsk.

Post festum – med hans egna ord

Fakta/Jonnie Listherby 60 år

Namn: Carl Jonnie Listherby.
Född: den 30 november 1948 i Mariehamn.
Bor: vid Norragatan i stan.
Yrke: lektor.
Familj: fru **Eva**, barnen **Josefine**, med make **Mats**, samt **Carl-Johan, Emil** och **Fanny**.
Födelsedagen: har firats med kaffe och sju sorters kakor samt ”prylbytarkalas”.

Jonnie Listherby har fyllt 60!
Han skulle skriva några stolpar om saken. Det blev en hel artikel. Och en rolig sådan. Här är Jonnies liv. Med Jonnies ord.

När en gammal bidevindseglare kastar en blick akterut kan han ibland känna sig lite som den ”blinde navigatören”. Han hade gjort mycket men utträttat lite – i alla fall till synes...

50-talets sjömanshustru, min mamma **Astrid**, var stark och kunde tammetusan allt! Hamra och spika, gräva, så och skörda, tvätta, mangla och stryka, samt uppföstra ungar – med hårda nypor om det behövdes, inget dalt.

Pappa **Herbert**, tja, han dök upp så där en gång i året, i bästa fall. En morgon doftade det plötsligt annorlunda i huset av läder, tobak och rakvatten. I köket stod ett par nötta kappsäckar. Farsan hade kommit med nattbåten. Så dök han upp och skrattade: ”Morning kompis, vem har purrat upp dej ur kojen så här tidigt”. Välstrukna khakikläder, nyrakad och håret tillbakakammat. Yes sir, när en sjöman går iland är han fräsch som en dagdroppe i juni.

Och så packade vi upp grejer från världens alla hörn! En trumma från Afrika, pilbåge från Sydamerika, sidenrockar från Kina, fjärlstavlor, svarta elefanter och – en filmkamera! Den var visserligen helt mekanisk, måste dras upp med fjäder och kunde bara filma ett par minuter. Framkallningen kunde ta ett par veckor och projektorn rasslade och krånglade ofta, filmerna gick av och måste tejpas ihop... men ändå, vilken grej! Och vilka filmer vi tyckte att vi gjorde!
Men, trots allt, den insmugglade grammfonen och rockskivorna från Amerika tog ändå priset. Den nya musiken förändrade radikalt hela vår

tillvaro. Det rockades hejvilt i det Listherbyska hemmet långt in i 60-talet... Rock around the Clock.

Slutade skolan och stack till sjöss. I hamnarna smugglade man iland varor som var lätta att tjingsa. För en nylonskjorta eller några Palmolive låg hela världen öppen. Allt gick att få – bara du hade tvålar... om du inte blev nerslagen förstås och vaknade naken och muddrad i någon gränd.

Hamnade i Paris 1968, studentkravallernas tid. Poliser överallt. Folk var som galna. Statyerna dränktes i rödfärg och nationalgardet slog urskillningslöst omkring sig, med extra långa batonger. Samtidigt gick ryssen in i Tjeckoslovakien. Vi protesterade och demonstrerade, för en grönare stad, för tjeckernas frihet och att USA skulle ut ur Vietnam! Nå, vi räddade i alla fall almarna och så småningom lämnade faktiskt USA Vietnam, med byxorna nerdragna och svansen mellan benen. Ha!

När jag började på konstska- lan satt eleverna med haschpi- pan i ena handen och penseln i den andra och gned på samma färgfläck hela dagen. Som Poj- ken som ville måla tusenmarka- re. Det var inget för mig så jag övergick till konsthantverk.

På nätterna pimplades billigt rödvin och diskussionerna tog aldrig slut. **Herman Hesse** var författaren på modet och vinet kostade fem kronor flaskan. Världen blev hela tiden bättre. Idealen var höga. Ingen miljö- förstörelse, tunga droger eller aids. Inga bekymmer. Vi var nog tidernas lyckligaste genera- tion. ”Make love not war”, stod det på våra plakater.

Bidevindseglare ser bakåt. Svenskläraren Jonnie Listherby skriver sin egen Pratstund om livet förr och nu. Här finns mycket hav och mycket Mariehamn. Hans födelsedagsmottagning nyligen hade formen av kaffe och sju sorters kakor. Det var också ett prylbytarkalas. När gästerna gick fick de välja ett föremål från hyllan i bakgrunden att ta med hem till sig. Foto: JONAS EDSVIK

Drev, tillsammans med Eva i skötbåten, med vinden under ändlösa indiansomrar genom sjuttioalet. Vi hade för jämnan ett fiskedrag på släp och emellanåt högg det någon gädda som glödstektes på stranden. Dricksvatten fanns i bergska- ren. Hällde man det genom en säck så fastnade de flesta mygglarverna. Vi sov direkt på de solvarma klipporna och livet lekte... ända tills vi en höstnatt med storm och åska havererade ute på Sälkärr och båten blev bara kaffeved.

Under det tidiga åttiotalet producerade vårt förlag i Stock- holm hundratals böcker per år – för hand med reprokamera, ljusbord och vaxmaskin. Det var andra tider det. Man hade visserligen så smått börjat tala om ”data- och ordbehandlingsma- skiner” men det var ingen som riktigt trodde på dem, ännu. Hjulen snurrade allt snabbare

och Eva och jag hade redan tre barn (och ett fjärde skulle komma) samt ”Vovve, Volvo och Villa”. Kärnfamiljen mani- festerad.

Så flyttade vi äntligen hem på riktigt och byggde oss ett hus nära stranden. Jag började job- ba på byrån för turistärenden. Det var den första Tall Ships Race-sommaren och det låg en alldeles speciell magi i luften. De första öltälten i Mariehamn restes och stan fylldes med folk från världens alla hörn.

I Badhusparken spelades ”Gimme hope Yoanna” långt in på de ljumma sommarnät- terna. Ett jungfruligt Åland tog emot den stora världen och lät sig villigt förföras. En välsignad sommar.

Turistbranschen var dyna- misk och spännande. Med pro- grambolaget A&M utvecklade

vi paket med lite annorlunda guidningar. Gästerna fick upp- leva något extra vid sidan av den rena faktainformationen. Till exempel på Kastelholms slott fick de möta Erik den XIV och Karin Månsdotter, i Bomar- sund några ”kvarglömda” ryssar med både vodka och balalajka, i sjöfartsmuseet en gammal är- rad sjöman... Och alla hade sin historia att berätta. Faktum är att även litteraturdagarna i Ma- riehamn uppstod, vid den här tiden, ur det fruktsamma sam- arbetet mellan ÅTF och A&M (och förstås biblioteket).

De senaste åren har jag jobbat som lärare i film och svenska. Trivs väldigt bra, världens bästa kolleger och jättefina elever. Man går till jobbet och laddar batterierna för att orka med en aktiv fritid.

Lusten att vistas på vattnet förenar familjen. Tidigt satte sig ungarna i varsin optimistjolle och fastnade i vindögat. **Josefi- ne** har seglat över Atlanten i en fyrapersonersbåt, **Carl-Johan** brukar jobba som segelinstruk- tör, **Emil** är sjökapten och vår yngsta dotter **Fanny** skötbåts- skeppare och stolt ägare till en av mäterbyggaren **Hasse Holmströms** allra vackraste skapelser.

Vårt motto: ”Det finns inget bra eller dåligt väder, bara bra eller dåliga båtar.” Om båten är av trä, plåt eller plast beror på: Om man behöver ta sig till Gotland på fyra timmar blir det plast. Måste man köra i nyis är det plåt som gäller och vill man bara ligga och halvdåsa i undan- vind blir det trä. Men för att få riktigt bra kontakt med havet är kajaken oöverträffad!

Största upplevelsen hittills var när vi paddlade bland valar och sjölejon i Stilla Havet utanför Alaska. Vi hade tänkt övernatta i tält men hungriga björnar på stränderna stoppade oss. På vattnet kände vi oss trygga, även om det blåste 16 m/sek och vå- gorna var ett par meter höga.

Kanske det är så att vi alla vill leva länge – men ingen vill bli gammal, i alla fall inte äldre. Viktigast av allt är sökandet... efter det perfekta tangosteget, det briljanta penseldraget och den fullkomliga lyrikraden... Det är viktigare än allt annat – men ändå inte så viktigt. I det stora hela. En gammal bidevindseglare klarar sig alltid. □

Måndagen den 24 november klockan 12.40 kom August till vär- lden. Vikten var 3.860 gram och längden 52 cm. Föräldrarna heter Paul och Petra Eriksson och familjen bor på Knappelstensvägen i Mariehamn. Foto: PRIVAT

Den 14 november föddes lilla Sara på ÅUCS i Åbo. Hon är lillasys- ter till Alexander, 10 år, och Olivia och Isabella 9 år.Vikten på Sara var 3.545 gram och längden 50 cm. Föräldrar är Catrine, hemma från Jomala, och Anders Mattsson i Pargas. Foto: PRIVAT

TACK

Hjärtligt
TACK

för uppvaktningen på
bemärkelsedagen.

Tore G

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Däremot ska jag bjuda min gamla 92-åriga mamma och min svärmor på en båttur över till Åland.

TOM ALANDH, TV-FILMARE, OM VAD HAN SKA GÖRA MED SITT FILMPRIS PÅ 100.000 KRONOR.

Fotograf som målar med ljuset

Favorit. Blåsippan är Mats Söderlunds favoritblomma.

För två år sedan, hösten 2006, ställde Mats Söderlund från Jomala Dalkarby ut för första gången. Han hade då sysslat med naturfotografering i bortåt trettio år. Nu är han tillbaka med en ny utställning, denna gång i Medimars väntutrymmen i Mariehamn.

När jag skrev om Mats Söderlunds debututställning kallade jag honom impressionist och fortfarande ”målar” han mycket med ljuset i sina bilder.

Han gillar både morgonljus och kvällsskymning men rör sig kanske allra helst ute i tidiga morgnar. Att han kallar utställningen på Medimar ”Att fånga ljuset” förvånar därför inte.

Tålamod

Söderlund verkar också ha tålamod att invänta det rätta ögonblicket. Det kan, som i den här utställningen, vara den rätta dagen då tordmularna landat på en bergig holme i den åländska ytterskärgården, eller en vinterdag med öppet hav och lågt stående sol.

Det kan vara en dag då man kan få den rätta snöfrostiga inramningen kring en sprudlande fors i Kvarnbo, eller en dag då

blåsipporna just slagit ut så att han kan fånga dem i förgrunden med en röd stuga i bakgrunden.

Just blåsippan är något av en favoritblomma för Mats Söderlund. När den sticker upp och slår ut bland torra löv och fjolårsgräs skapas den kontrast som ger levande naturbilder.

Lekfullt

Mycket av det han nu ställer ut kallar fotografen själv lite anspråkslöst för ”standard-naturbilder” men tillägger:

–Kanske ändå lite mera lekfullt än senast.

Han berättar också att han medvetet valt bilderna med tanke på det utrymme där han visar dem.

–Kan jag med mina bilder för en stund få dem som väntar här att tänka på någonting annat så har jag nått mitt mål, säger han.

Mycket i utställningen är avbildande men här saknas inte heller experiment och abstrakta bilder där färg och form tillåts vinna över det dokumentära.

Sammanlagt 24 bilder ingår i utställningen som inte har någon särskild vernissage. Den pågår hela december och eventuellt också under januari och är, liksom tidigare utställningar på samma plats, öppen även för allmänheten.

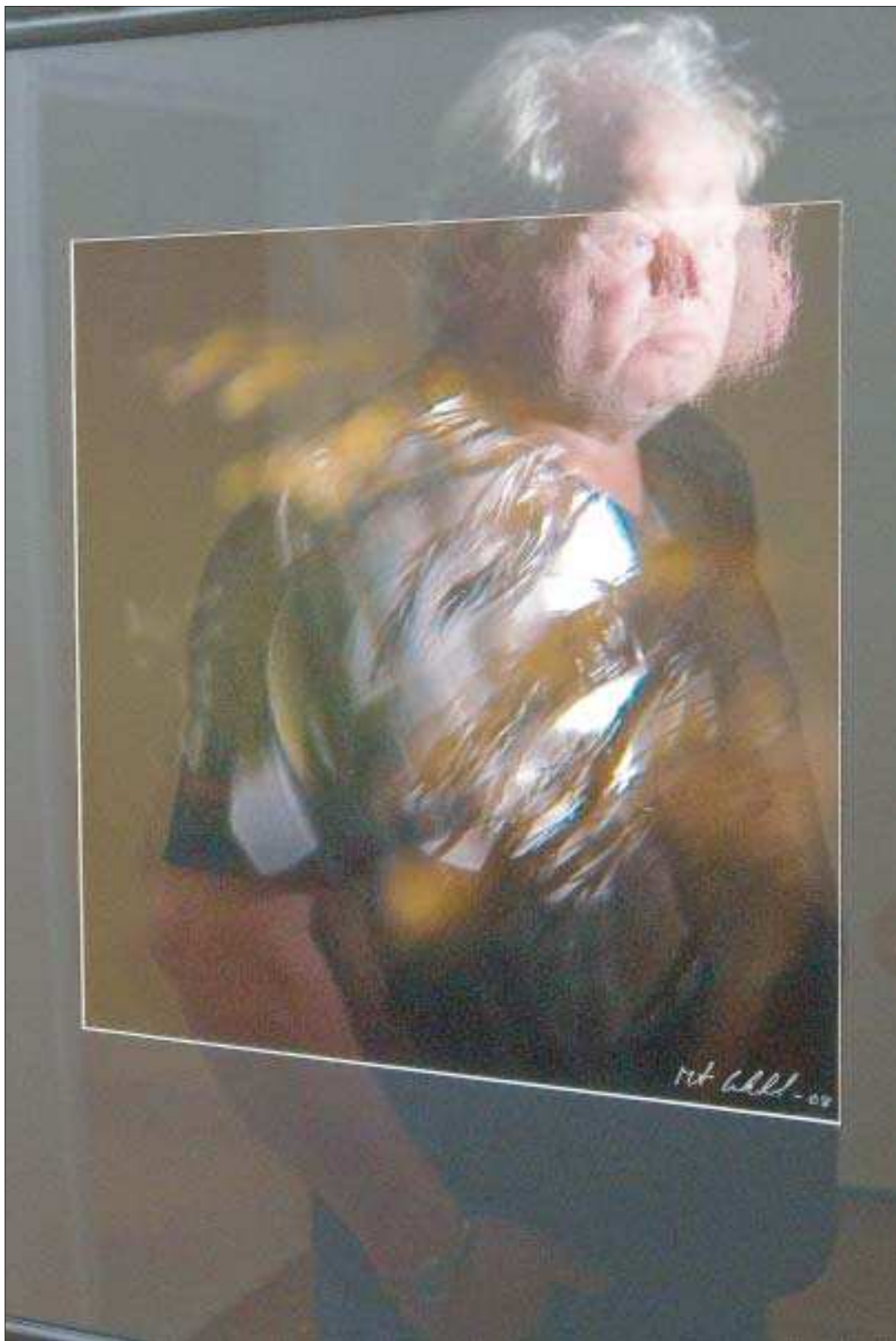

Bild i bild. Mats Söderlund, som ställer ut naturbilder på Medimar, fångad av Nyans fotograf i en spegelbild i en av bilderna.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Mats Söderlund kommer från Jomala Dalkarby. Han är född 1954 och arbetar i vardagslag som elektriker på Ålands elandelslag.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Att berätta om människor

Dokumentärfilmaren **Håkan Pieniowski** berättar om sitt filmskapande och att arbeta med små dv-kameror.

Håkan har sedan 1980-talet producerat dokumentärer för Sveriges TV och tillsammans med Kåge Jonsson gjort flera prisbelönta filmer om livet i Ryssland.

Hotell Pommern torsdag 4 december kl.19.00

Fri entre

Arr: Filmklubben Chaplin

Kvarnbo strömmen en vinterdag.

I en serie abstrakta bilder målar fotografen med kameran.

Ring direkt till kulturen

Jan Kronholm528 466

Nya Åland
☆☆☆

Krigsturister i Bomarsund 1854

figurerar i en finsk pjäs som just nu går på Kansallisteateris lilla scen i Helsingfors. Pjäsen heter Sotaturistit (Krigsturisterna) och är skriven av författaren **Laura Ruohonen**.

–Pjäsen är en fars som skildrar en turistresa gjord av en grupp stockholmare till Bomarsundskriget. Författaren inspirerades av svenska rederiers annonser i Af-tonbladet år 1854 där man lovade resenärerna spännande krigsupplevelser från första parkett, skriver **Maija Nunez** på Ålandskontoret i Helsingfors.

Pjäsen hade premiär 26 november och har fått fin kritik. Finlandssvenska Radio Vega sänder ett program om Krigsturisterna på söndag, den 7 december kl. 9.03, med repris måndagen den 8 december kl. 18.03. En bredare version i fyra delar kommer på Yle Arena där man redan kan lyssna på den första delen av Resan med krigsturisterna. □

Boken om Källskär som

utgavs till sommarutställningen på Ålands konstmuseum har nu tryckts i en ny upplaga. Den första upplagan av boken gick åt snabbare än man kunde ana varför en ny upplaga nu har tryckts i samarbete mellan landskapsregeringens museibyrå och kulturbyrå. Boken finns till försäljning hos stadens bokhandlare och på Ålands museum. □

Robert Åsbacka är nominerad till

Nordiska rådets litteraturpris 2009. De nationella ledamöterna i Bedömningskommittén har nominerat 12 verk av olika nordiska författare. Pristagaren av litteraturpriset 2009 utses vid bedömningskommitténs möte i Köpenhamn den 3 april. Prissumman utgör 350.000 danska kronor, och priset delas ut vid Nordiska rådets session i Stockholm den 26-28 oktober.

Utöver Robert Åsbacka med ”Orgelbyggaren” (Schildts) har Finland även nominerat **Jari Järvelä** med romanen ”Romeo ja Julia” (”Romeo och Julia”) i svensk översättning av **Mårten Westö** som utkommit på förlaget Tammi. Sverige har nominerat **Andrzej Tichý** med romanen ”Fält” (Bonniers) och **Johan Jönson**, med diktsamlingen ”Efter arbetsschema” (Bonniers).

Robert Åsbackas roman recenserades i Nyan av **Sten-Erik Abrahamsson** den 22 oktober. □

Segern i MGP Nordic 2008 gick

till The Blacksheeps från Norge som kammade hem flest röster under den direktsända finalen från Århus i Danmark i lördags. På andra plats kom The Johanssons från Danmark, trea blev **Jonna** från Sverige och fjärde blev Footboys från Finland. □

norden

Vi har flyttat till Köpmansgatan 4!
Välkommen på flyttglögg
tisdagen den 2.12 kl. 14-17

Nordens Institut på Åland
www.nipa.ax

Att berätta om människor

Dokumentärfilmaren **Håkan Pieniowski** berättar om sitt filmskapande och att arbeta med små dv-kameror.

Håkan har sedan 1980-talet producerat dokumentärer för Sveriges TV och tillsammans med Kåge Jonsson gjort flera prisbelönta filmer om livet i Ryssland.

Hotell Pommern torsdag 4 december kl.19.00

Fri entre
Arr: Filmklubben Chaplin

 Filmklubben Chaplin

Ring direkt till kulturen

Jan Kronholm528 466

Nya Åland
☆☆☆

Följ sjövädret med Nya Åland

på hemsidan och i mobilen

Sjövädret som sms

För aktuell sjöväderprognos skicka:
PROGNOS SJÖ MÄRKET till 173521
Kostnad 60 cent

För femdygnsprognos skicka:
PROGNOS SJÖ MÄRKET 5

Fler sjödistrikt:
Bogskär, Bengtskär, Flötjan, Kumlinge, Kökars ören, Lågskär, Märket,
Nyhamn, Utö, Svenska Högarna

nyan.ax

Sälj det du inte behöver med en annons i **Torget**

Lämna din annons:

Telefon dygnet runt:

0600 91 219
Kostnad 5,05 € + lokalsamtalsavgift

SMS:

Skicka **TORGET** barnvagn säljes, 75€, tel 23 444 till **173521**
Kostnad 0,95 €

torget.ax **NYHET!**

Nu kan du lämna din annonstext och ladda upp bilder på
hemsidan. Kostnad 0€

Priser för privatpersoner:

Annons i tidningen och på torget.ax... 0€
Bild på hemsidan... 0€
Bild i tidningen... 10€
Signatursvar... 10€
Alla priser inklusive moms

Faktureringsavgift tillkommer på fakturor under 33€

Nya Åland
☆☆☆

torget.ax
Ålands största köp & säljmarknad

Alltid nära dig 2-7.12

Gris inre filé

 kg **11,90**

Grytbitar av nösttek

 kg **11,90**

Lördagskorv

500 g (5,00kg)

 st **2,50**

Ålands specialost

 kg **8,95**

Oolannin klyftpotatis

400 g (EP 3,62/kg)

..... st **1,45**

Specialfranska

360 g (EP 3,61/kg)

 st **1,30**

Apelsinjuice

1 l

 st **0,85**

Felix ketchup

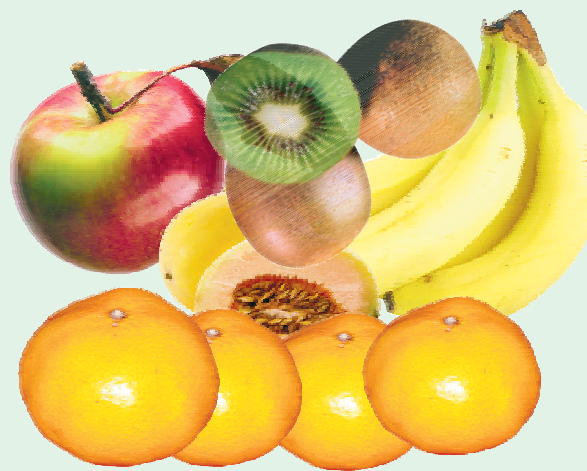
500 g (EP 3,78/kg)

..... st **1,89**

Champinjoner

200 g (EP 7,45/kg)

..... st **1,49**

PLUSSA

**DECEMBER MÅNADS
PLUSSA ERBJUDANDEN**

Ristorante pizza

Hawaii, 335 g, dj

MED PLUSSAKORT

(EP 5,94/kg) st **1,99**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 8,92/kg) st **2,99**

Tropicana juice

1 l

MED PLUSSAKORT

(EP 2,50/l) 2 st **5,00**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 2,90/l) st **2,90**

Aino glass

0,9 l

MED PLUSSAKORT

(EP 4,05/l) st **3,65**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 4,65/kg) st **4,19**

Äkta knackkorv

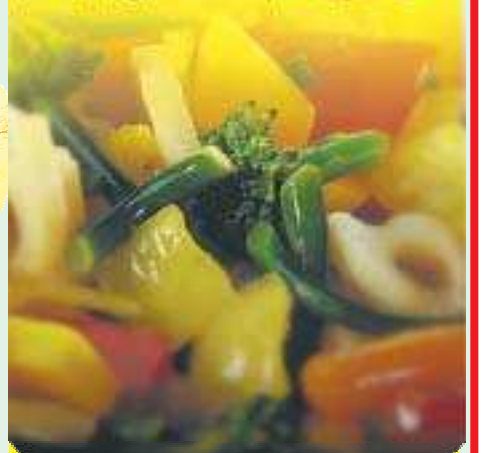
830 g

MED PLUSSAKORT

(EP 5,96/kg) pkt **4,95**

UTAN PLUSSAKORT

(EP 7,21/kg) pkt **5,99**

EXTRA

God betjäning. För dig.

- **Mariehamn:** Citylivs,
- **Brändö:** Einar Holmberg
- **Geta:** Getaboden
- **Föglö:** Föglöbutiken

- **Jomala:** Sven Mattsson
- **Lumparland:** Matboden
- **Vårdö:** Vårdö Närbutik
- **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

Med tolv passagerare över D

En vanlig måndag morgon i november, klockan 9.30. Skärgårdsfärjan Alfågeln avgår från Vårdö Hummelvik på väg mot Brändö Torsholma.

Vilka är ombord? Och varför? Nya Åland gick runt och frågade.

Det är bara ett dussintal personer ombord vid avfärden loch över det skumpiga Delet. Senare i Enklinge och Kumlinge kommer fler med.

–På skärgårdsfärjan sköter jag mitt sociala liv.

Det har en skärgårdsbo sagt.

Visst är det så. Här, på norra linjen, träffas och pratar man i Alfågeln's café. Färjan trafikerar Hummelvik-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma tur och retur. Avgår 9.30 och anländer till Brändö Torsholma 11.55. Denna tur går vintertid enbart på måndagar.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax

Städat åt mamma. Anne-Mari Enqvist ska hem till Enklinge, där hon arbetar som hälsovårdare. Hon har varit i Mariehamn och hjälpt mamma få fint i sin bostad. Hon sitter och småpratar med Bo Nordlund, boende i Enklinge och Sund. Han ska i land

och dela ut posten. Han driver också ett litet sågverk på ön. Han har varit och hälsar på familjen över helgen, det vill säga sambon och särbon Lotta Sjölund och deras barn Alexandra, Felicia och Christoffer.

Tid för litteratur. Boklådan ombord är poppis. Här får man både plocka på sig en bok och till och med ta med den hem och/eller lämna en bok, om man så vill. Restiden

från Hummelvik till Torsholma är 2 timmar och 25 minuter. Noteras kan att det enligt tidtabellerna är 25 minuter längre än resan med ms Rossella varar över Ålands hav.

Glömska passagerare. Vem har glömt en liten zebra ombord? En kalender för år 2008 med namnet Alf Kind-

berg på framsidan? Eller ett glasögonfodral. Och alla dessa nycklar! Hur kan folk ha glömt dem?

Till begravning. Det pensionerade paret Sandholm från Mariehamn reser till den forna hemorten Brändö för att hålla en begravning. Kaplan Karin, längst till höger, håller i jordfästningen och maken,

kantor Kaj-Gustav, längst till vänster, står för musiken. Else-May Eriksson kommer med dem från stan.

– Jag ska begrava en gammal god vän som jag känt i över 50 år, berättar hon.

Else-May Eriksson var hälsovårdare som flyttade från Pargas till Brändö för sin "heta kärleks skull" 1956. Hon bodde på skolan och vikarierade som lärare, städare och kokerska på skolan.

Rolf Henriksson pendlar ofta mellan Mariehamn och Brändö. Han kommer från Björnholma – det som av vissa kallas Kanans land och har så gjort ända från 1800-talet

Läser engelska. Med engelsk roman och ordbok i högsta hugg tillbringar Torsten Nordberg från Brändö Lappo många timmar på Alfågeln. – Jag reser kanske 150-200

gångar per år, säger han. Så snart jag ska utanför dörren så måste jag åka färja. Jag har min hustru Margareta Nordberg i Mariehamn och hälsar ofta på henne. För mig och för många

andra handlar hela livet om skärgårdstrafiken. Men upplägget gillar jag inte. Det är skandalöst både ekonomiskt och funktionellt. Jag skriver nog en insändare i saken snart.

På inspektion. Här är Hasse Carlsson från Saltvik Ödkarby, som driver VVS-firman "Rörmokaren", på väg till Enklinge för att installera en panna och tank i ett hus.

Delet

– Det är väl för att det är så lummigt, blommigt, vackert och skönt, tror han. I barndoms hemmet på Björnholma ska han titta till sin mamma **Ingeborg**. – Han reser så ofta att han

har Alfågeln som ett tredje hem, skojar Kaj-Gustav.

Rolf Henriksson har jobbar på Tele, sedermera Sonera, sedan början av 70-talet, men är numera också pensionär.

Han sitter och språkar med två herrar från försäkringsbolaget Ålands ömsesidiga, **Bertel Eriksson** från Mariehamn och Sottunga och **Robert Knäpke** från Jomala

Önningeby. De ska till Brändö Korsö för att inspektera skadorna efter en brand i ett egnahemshus.

**Annonsera i
den tidning
du själv läser!**

Vill du njuta som pensionär?

Kom in eller ring så berättar vi mer!

Lisbeth Dahln-Backas, tel 633 361
Sven-Olof Josefsson, tel 633 351

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

www.andelsbanken.ax Tel 6330*

jul BORD

21€

inklusive måltidsdryck
– öl, mineralvatten,
vitvin, rödvin, läsk och kaffe

Samla kompisarna, korplaget eller jobbgänget och boka plats till Rosellas julbord så bjuder vi som vanligt på personbiljetten. Åk ut kl. 16:00 från Mariehamn och ät och drick gott på utresan. Tillbaka i Mariehamn kl. 22:00.

Välkommen med din bokning! 018-26 211.

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Julbordet med runt ett hundratal hemlagade delikatesser står åter dukat på Restaurang Nautical från den 8-22 december.

Här presenteras julen som den smakade förr. På en isbädd ligger inlagda strömmingar för allas smak, och på silltunnan väntar exempelvis glasmästarsill, hemlagad förstås! På det kalla fiskbordet finner man den gravade, inkokta och rökta laxen tillsammans med ålen, siken och kräftterrinen. Julkorv, romägg, grisfötter och julskinkan är rariteter man inte får missa. När man sedan går över till det varma bordet, väntar där farmor Karins kryddpeppardoftande köttbullar, slaktgryn, lutfisk med vitsås och en gräddig men knaprig Janssons Frestelse. Men vad vore inte ett julbord utan alla desserterna som chokladmousse, marängsviss och julgodis.

Blev du sugen? Välkommen och prova.

Julbordet står dukat

Alla vardagar 11-15

Tisdag, onsdag och torsdag kvällar 18-24

Fredagen den 19 december 18-24

Lördagen den 20 december 18-24

Söndagar 13-18

Övriga kvällar, á la carte

Fredag 12 och lördag 13 december, dans
(inget julbord 13.12)

Pris för julbord 42€

Restaurang
NAUTICAL

Trio med många minnen. Gunnar Jansson och Jan Kähre var aktiva i Åbo Nation på 60- och 70-talet. Camilla Heidenberg var ordförande för Åsfh 2002. I helgen möttes de för att ta farväl av den oförglömliga nationslokalen.

Ålänningarna tog farväl av Kupolen

Åländska studerande i Helsingfors mister sitt föreningsutrymme vid årsskiftet, men i helgen var det dags att fira minnet av Kupolen och alla de tusentals historier som fötts inom de runda väggarna.

Många ålänningar som studerat i Helsingfors har fått ett andra hem under Kupolen, utrymmet i Nya studenthuset vid Mannerheimvägen där Åländska studentföreningen huserat tillsammans med Åbo Nation och Östra Finlands Nation. I lördags firades öppet hus, då ålänningar, aboenser och wiburgenser från flera årtionden samlades för att ta farväl av lokalen.

Men någon begravningsfest var det ändå inte fråga om.

–I dag ska vi ha roligt, den som är bitter kan vända sig till klagomuren, inledde Åsfh:s ordförande **Isabell Mattsson** och pekade mot väggen vid kansliet.

Föreslår okkupation

På ”klagomuren” kan man läsa bakgrunden till flytten och på vilka grunder nationerna och Åsfh blir utsparkade från Kupolen. Orsaken är politisk, får besökarna veta. Flytten till nya lokaler sker vid årsskiftet, inget kunde eller kan längre rubba beslutet.

–Jag skulle aldrig ha flyttat om det här hade hänt för 50 år sedan, protesterar **Gunnar Jansson**, tidigare riksdagsledamot och skattmästare för Åbo Nation.

–Vi hade antagligen okuperat lokalen, det borde vi kanske göra nu också?

Gunnar Jansson är inte den enda gamylen på plats som kommit för att återkalla gamla minnen. Här har långa dagar och nätter spenderats ända sedan 50-talet.

–Kupolen har blivit som ett andra hem för många av oss ålänningar i Helsingfors, konstaterar musikern **Camilla Heidenberg**.

–Under min studietid brukade jag ofta komma hit och spela piano en stund på dagen.

Framtidstro. Ålänningen Pontus Flink tror att Åsfh:s verksamhet kommer att överleva flytten.

I Nya studenthuset, invid Mannerheimvägen i Helsingfors, har föreningarna huserat under den gröna kupolen. I lördags tog man avsked av lokalen och höll öppet hus.

Detsamma har **Pontus Flink** gjort, också han tidigare aktiv i Åsfh och ÅN.

–Jag hoppas vi får ta med oss pianot till nya stället.

Byxor och tak

Minnena kommer däremot att stanna kvar, men försvinner gör de aldrig. Det blev uppenbart under lördagen då anekdoterna flödade mellan sällskapen.

–Minns ni när vi klättrade uppe på kupoltaket? Och då någon kastade ut byxorna genom fönstret och polisen dök upp, skrattar Gunnar Jansson.

–Ålänningarna har alltid varit företagsamma under Kupolen, konstaterar **Jan Kähre**,

Fakta/Åländska studentföreningen i Helsingfors

■ Åländska studentföreningen, Åsfh, grundades 1992 och flyttade in under Kupolen samma år.

■ Många ålänningar har även varit aktiva i Åbo Nation (ÅN) som funnits under Kupolen sedan 1952.

■ Från årsskiftet flyttar alla in i en större lokal i trappan bredvid tillsammans med ett tiotal finskspråkiga hobbyföreningar.

ordförande för dåvarande Åländska studentgillet som i tiderna fungerade som en takorganisation för de åländska studenterna i Helsingfors.

Under dagen ordnades även en tävling mellan de bästa nedtecknade anekdoterna. Publiken fick bland annat höra om ett par som bott under Kupolen i en vecka och om den gången då brandkåren steg in genom fönstret – till allas stora förvåning.

Till vinnare korades anekdoten om inspektör emeritus **Lars D Erikssons** stol, som förtäljer om hur en delegation med ålänningen och aboensen **Dan-Eskil Jansson** i spetsen stal en fin läderfåtölj från ärkefienden Nylands Nation och höll på att bli fast av polisen.

Sista svenska rummet

Ålänningarna på plats är överens. Det svenska rummet

under Kupolen har varit avgörande för många studerande i Helsingfors.

–Utan det hade vi inte klarat oss på samma sätt här, menar Gunnar Jansson.

Pontus Flink har ändå en stark framtidstro.

–Det kommer ju fortsättningsvis att finnas ålänningar i stan. Det får inte vara väggarna som styr vår verksamhet.

Ändå är det just väggarna som många kommer att sakna.

–Tänk hur mycket energi vi lagt ner på att måla och renovera. Kupolen är en stor del av vår identitet, säger Camilla Heidenberg.

–Förhoppningsvis vinner vi tillbaka lokalen en dag.

Hallå där

Majken Karlström, som valts till Ålands lucia 2008.

Hur känns det?

–Det är jätteroligt, jag blev så glad då jag fick veta att det var jag som fått flest röster.

Hur gick det till då du fick veta det?

–Alla kandidater samlades hos luciakommitténs ordförande **Ulrica Danielsson** och drack glögg. Ulrica höll ett litet tal och så berättade hon vem som blivit lucia. Det var helt oväntat för mig.

Vem tror du att har röstat på dig?

–Säkert Brändöborna.

Hur ser du framemot tiden som Lucia?

–Jag vill verkligen ta vara på den här månaden och sprida julstämning. Jag hoppas vi kan dra in mycket pengar för det är en viktig insamling. Redan nu har jag märkt hur uppskattat det är då vi kommer och sjunger, särskilt på äldreboenden har vi känt oss uppskattade.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Snöchock i november

Ordentligt vitt. Det regnade och snöade under 20 dygn i november, konstateras i försöksstationens sammanställning. Mest snö föll den 27 november. Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

Som mest låg 12 centimeter snö på marken under november månad, men både temperatur och nederbörd var rätt normal.

Det konstateras i Ålands försöksstations sammanställning av väderleken för den gångna månaden.

Medeltemperaturen för november var 0,4 grader varmare än normalt och nederbörden drygt 10 millimeter rikligare än medeltalet, som är 77 millimeter.

”Antalet dygn med nederbörd var stort, men det hör årstiden till” konstaterar Ålands försöksstation i sin sammanställning av den gångna månadens väderlek.

Temperaturen

■ Medeltemperatur: 3 grader. ”Normal temperatur” (medeltal åren 1972-2000) är 2,6 grader.

■ Högsta temperatur, vid två meters höjd: 9,4 grader den 15 november.

■ Lägsta temperaturen, vid två meters höjd: -7,1 grader den 22 november.

■ Lägsta temperaturen vid markytan: -11,4 grader den 23 november.

Totalt var det 14 dygn i november då det uppmättes minustrader vid markytan.

Nederbörden

■ Totalt föll det 88,2 millimeter nederbörd, fördelat på 20 dygn i november. ”Normalt” är 77 millimeter.

■ Mest nederbörd föll det den 14 november, 12,5 millimeter.

■ Det kom snö under fem dygn i november. Mest snö kom den 27 november, då var snödjupet 12 centimeter vid försöksstationen.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

TEXT OCH FOTO:
JOHANNA LINDFORS
redaktion@nyan.ax

Begagnade bilar på

Åland

**Chevrolet Captiva
4x4 automat -07**

Mätarställning: 23.000 km

Pris: 37.700 €

Opel Vectra 4d 2.2 -03
Mätarställning: 63.000 km
Pris: 16.750 €

Opel Meriva 1.6 5d -04
Mätarställning: 57.000 km
Pris: 12.500 €

**Volkswagen 1.8T aut.
Passat STW -98**
Mätarställning: 200.000 km
Pris: 7.800 €

Mitsubishi Carisma 1.6 AC -00
Mätarställning: 140.000 km
Pris: 6.700 €

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Elverksgatan 7, Tel *19 800
• Vardagar 8-17, lördagar 10-13
• Stanley 527 720, Niklas 527 722

**Saab 9-3
Sport Sedan 2.0T -05**

Mätarställning: 28.000 km

Pris: 23.700 €

Toyota Corolla 1,3 -99
Mätarställning: 112.000 km
Pris: 6.900 €

**Toyota Auris 1,4 5d
Linea Terra -08**
Mätarställning: 10.000 km
Pris: 17.900 €

Citroën C3 1,4 -05
Mätarställning: 44.000 km
Pris: 10.900 €

**Hyundai Getz 1,3
GLS -05**

Mätarställning: 52.000 km.

Bensin, manuell, gråmetall. Sommar- och vinterdäck, radio/CD, aircondition, fönsterhissar fram/bak

Pris: 9.900 €

berrolfs

Uppgårdsvägen 14, tel 22 285
Öppet: vardagar 9.00-17.00,
lördag 11-14

Honda CR-V 2.0i ES aut -03
Mätarställning: 22.000 km
Pris: 22.450 €

**Nissan Primastar 1,9 DCI
skåpbil -05**
Mätarställning: 76.500 km
Pris: 17.250 €

**Citroën C3 1.4i 5d Hatchback
demobil -08**
Mätarställning: 3.000 km
Pris: 14.450 €

**Chrysler PT Cruiser 2.0i
Classic 5d -03**
Mätarställning: 103.000 km
Pris: 13.950 €

**Honda Accord 2.0i 4d
Sport automat -03**

Mätarställning: 50.500 km
Ålandssäld, en ägare, servicebok, 2 zoners klimatanläggning, airbags, krockgardiner, halvläderklädsel, regnsensor, sommar-/vinterdäck på alufälgar, elhissar fram/bak, cd/radio
MÅNADSKOSTNAD AVBET: 338€

Pris: 19.950 €

BILCENTER
www.bilcenter.ax
Uppgårdsvägen 18
vardagar 9-17, lördag 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning:
vardagar 8-16, tel 12 552

**Volvo CX70 2,4T (200 hk)
automat -01**
Mätarställning: 114.000 km
Pris: 22.200 €

**Ford Focus 1,6 (100 hk)
Ambiente S STW -04**
Mätarställning: 78.000 km
Pris: 11.900 €

Honda Civic 1,6 VTEC HB -01
Mätarställning: 98.200 km
Pris: 10.900 €

**Volvo V50 2,4 (140 hk)
Kinetic -04**

Mätarställning: 57.000 km
Sommar-/vinterdäck, radio/cd, automatisk klimatanläggning, elhissar fram/bak, elspeglar, rails, dragkrok, motorkupéuttag, färrdator.

Pris: 22.900 €

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

BMW 523i 4d Sedan -96
Mätarställning: 76.000 km
Pris: **NU 11.900 €**
Specialpris tom 6/12

**Toyota Land Cruiser
LX 70 3d -90**
Mätarställning: 277.900 km
Pris: **NU 4.800 €**
Specialpris tom 6/12

**Grymt utrustad:
Ford Focus C-Max
1,8 5d SUV -04**

Mätarställning: 74.200 km.
s-däck med LM-fälgar 17", v-däck med LM-fälgar 15", färrhållare, audiox6 högt., fjärrst. c-lås, 2-zon ACC, färrdator, 4 st airbags, elhissar, elspeglar, elluppv. framruta m.m. Fullst. servicebok, två ägare.

**Specialpris: 14.500 €
UTAN BYTE Denna vecka ut**

**DAN'S BIL
& solskydd**

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

Citroën C4 -05 1.6i Berline
Medkörd endast 69.000 km.
Svart C4:a med "all" utrustning.
Fullständig servicebok. Sänkt pris!
SLUMPAS FÖR: 13.999 €
**Ford Mondeo STW 2,5/AT
Ghia -97**
Medkörd endast 156.000 km.
Full utrust., fullständig servicebok.
SLUMPAS FÖR: 4.999 €

**OBS! På inkommande: Peugeot
206 -01 (80 tkm), Subaru Impreza
1,6 -00 (78 tkm), Volvo V70 -02 (105
tkm), Hyundai Tucson -05 (50 tkm).
Välkommen in och "spekulera" även
på dessa "litet körda" bilar!**

**Årets KLIPP!
Toyota Hiace 2,5 TD
4WD -03**

Medkörd endast 78.000 km!
Riktigt fin 4-hjulsdriven kort Hiace
med turbo-diesel. Fanerat skåp,
nya dubbade v-däck, airbag, ABS-
bromsar, elfönsterhissar, motorvär-
mare, cd-spelare, s-däck på fälgar.
fullständig servicebok. Sänkt pris!

Slumpas för: **18.100 €**
+ moms

ERbilab

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
• Tfn 14750 GSM 0400 595 732

FAKTA VINTERDÄCK

- Under december, januari och februari måste man enligt lag använda vinterdäck på person-, paket-, och specialbilar vars totalvikt är högst 3500 kg.
- Vinterdäck kan vara dubbdäck eller dubbfria s.k. friktionsdäck märkta med M/S.
- Dubbdäck får användas från den 1 november till den 31 mars eller till den måndag som infaller närmast efter annandag påsk, beroende på vilket datum som infaller senare.
- Dubbdäck får användas även under annan tid om vädret eller företaget kräver detta.
- En släpvagn med en totalvikt större än 750 kg måste utrustas med dubbdäck om dragbilen är försedd med dubbdäck.

Mönsterdjup

- Mönsterdjupet på ett däck mäts på slitbanans huvudspår.
- Minimikrav på mönsterdjup vintertid (december, januari, februari) är 3,0 mm.
- Man rekommenderar ett mönsterdjup på minst 5 mm om fordonet skall framföras på krävande vinterväglag.

Rekommendationer

- En inkörningssträcka på 500–1000 km rekommenderas för nya dubbdäck.
- Om endast två nya däck byts på bilen skall de nya däcken monteras på bakaxeln oberoende av om bilen är fram- eller bakhjulsdriven.
- Med rätt lufttryck i däcken säkras bilens köregenskaper.

Källa: landskapsregeringen trafikavdelningen

LEDIG ANNONSPLATS!

**Kontakta vår
annonsavdelning
tel. vxl 23 444 eller
annons@nyan.ax**

BROMS

**-KLOSSAR
-BACKAR
-SKIVOR**

**MasterParts
Foster**

DAX
DELAR MED FÖRDELAR

Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210
vard. 8.30-17.00, lörd. 10.00-14.00

KÖPTRYGGHET - HANDLA ÅLÄNDS-

Johan Larsson

Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

Sportmagasinet på Åland 24 gästas idag av **Jan Blomqvist** och **Barbro Carlsson** som sammanfattar travåret på Åland. Se det på Ålandskanalen eller 24.ax från 18.30.

Vill ha isbana året om

IDROTT. Det är is som inte är is. Och snart kan det bli verklighet i Mariehamn. Det vill i alla fall Ted Häggblom som sitter i stadsfullmäktige för Obunden samling.

–Den ska fungera precis som vanlig is, säger han.

Vad det handlar om är helt enkelt syntetisk is. Exakt vad det är för material varierar beroende på tillverkare men syftet är det samma – skridskoåkning året om.

–Min tanke är att använda den så länge det är varmt, säger Ted Häggblom. Sen sätter man vanlig is.

På sommaren går det bra att använda isen inomhus och på vintern är det sedan bara att flytta ut den och använda istället för konstfrusen is. Det är nämligen inte alltid som isen utanför Islandia ligger kvar hela vintern.

–Jag fick idén efter att jag gick förbi här förra vintern och såg att den smälte, säger Häggblom. Det är en stor kostnad och inte roligt om den försvinner.

Billigt i längden

Idén blev en motion i stadsfullmäktige och idag ska fritidsnämnden behandla ärendet. Intresset bland övriga politiker har väl varit lite så där enligt Häggblom och själv vill han veta exakt hur lång tid det tar att tjäna in pengarna.

–Den avbetalar sig absolut under tio år, säger han.

Livslängden för en bana är visserligen begränsad men kan ändå vara ett billigt alternativ. Den konstfrusna banan vid Islandia kostar ungefär 4.500 per månad och den ligger vanligtvis mellan december och mars. Priset för en syntetisk isbana av samma storlek hamnar runt 128.000 euro.

–Som jag har förstått det är det bara att lägga ut den, säger Häggblom. De behandlar den så att man glider och sen kör de med en slipmaskin.

Tanken är så fall att den ska ligga på tennisbanan närmast Islandia istället för den konstfrusna banan. För att det även ska kunna spelas ishockey där

Smälter inte bort. Ted Häggblom visar hur snön från förra veckan nu smält bort och endast är en blöt sörja. Men syntetisk is hoppas han slippa se mer vatten på tennisbanan närmast Islandia. Foto: STEFAN ÖHBERG

Fakta/Syntetisk is

- En syntetisbana består av olika plattor som monteras samman likt ett pussel.
- Varje platta är cirka två kvadratmeter.
- När den ena sidan är alldeles för uppåkt går det bra att vända på plattan och åka på den andra sidan.
- De första banorna gjordes i Nordamerika för 20 år sedan.
- Syntetisk is ersätter inte vanlig is men kan användas som ett träningskomplement.
- I Sverige har ishockeyförbundet godkänt syntetisk is upp till A-juniornivå men det finländska förbundet har ännu inte diskuterat frågan.

Källa: Fritidsnämndens sammanträdeskallelse.

behövs dessutom en rink som beräknas kosta 30.000 euro.

En bana i centrum

När isen väl är lagd behövs det en daglig skötsel av banan som till exempel städning, putsning och vattenspolning. Bland annat löv och barr kan ställa till med problem för en utomhusbana. På sommaren kan banan ersätta den riktiga isen inne i Islandia.

–I Sverige har man testat

med full rink och kört sommarträning, säger Häggblom. Om man får fortsätter man spela inne i Islandia på sommaren.

Med den syntetiska isen blir det därmed mindre tryck på istiderna under vintern plus att det även går att träna under sommarhalvåret. Något som inte minst går att utnyttja med olika former av hockeyläger. Men isen kan användas till mer än bara ishockey.

Överallt. Syntetisk is används bland annat i shoppingcenter världen över. Bilden är från Super-Glides broschyr.

–Om det finns möjlighet skulle man kunna ha den i centrum och få andra att åka skridskor och liva upp stämningen lite. Skulle fler åka skridskor så skulle det se lite

mer livat ut, säger Häggblom. Fritidsnämnden har möte i kväll klockan 18.00.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

ISHOCKEY. Hudiksvalls HC förlorade söndagens hemmamatch mot LN 91 med 2-6 och ligger nu på en fjärdeplats i sin division I-zon. Ålänningen **Robin Englund** fanns inte med i Hudiksvalls uppställning. (jl)

Idrottsföreningen Kamraterna Mariehamn (IFK) r.f.

håller

årsmöte

i Wiklöf Holding Arena
torsdag 11.12.2008
kl.19.00.

Stadgeenliga förhandlingar

- ♦ Prisutdelning
- ♦ Servering
- ♦ Lotteri

Välkomna!

Centralstyrelsen

Jansson blir assisterande tränare

FOTBOLL. Hammarlands IK har gjort klart med **Tony Jansson** som spelande tränare. Tillsammans med **Kristian Granberg** drar han nu igång vinterträningen med övriga laget.

–Det känns väl bra, säger Jansson. Det ska bli skoj.

Idag börjar återigen träningen för Hammarlands IK. De slutade i år på en niondeplats i division IV med Kristian Granberg och **Peter Sjöblom** som tränarpar. Till nästa säsong tar Tony Jansson platsen bredvid Granberg.

–Vi har ju spelat förut tillsammans, säger Granberg. Så det är inte någon ny bekantskap.

Jansson spelade i år sin sista säsong med IFFK och det är just i Finström som Granberg

och Jansson tidigare varit lagkamrater. Nu är det Janssons moderklubb Hammarland som gäller för de båda men målen för nästa säsong väntar på sig något.

–Det beror på vad som händer och vilka som kommer. Målsättningen är att få till en slagkraftigt lag till nästa år, säger han.

Nästan samma lag

Eftersom det nästa säsong är tre åländska lag i division IV och förmodligen i samma zon så är det nu lite huggsexa om alla spelare utan kontrakt. Hammarland kämpar med både Jomala IK och Sunds IF om i stort sett samma spelare.

–Vi har åtminstone mellan 15 och 16 spelare och så får vi se vad som kommer till. Det är

nästan samma lag som ifjol som nu givit klartecken, säger Granberg.

Som ett bollplank

Eftersom Jansson också ska ingå i spelartuppen tar han rollen som assisterande tränare bredvid Granberg. Själv säger han att det ska bli intressant att både spela och träna men hur han och Granberg ska fördela uppgifterna är ännu inte riktigt klart.

–Det är väl därför jag väljer assisterande så det blir en klar rollfördelning. Man får väl hjälpa till när det behövs och vara ett bollplank, säger Jansson.

Hammarland tränar nu två gånger i veckan fram till den 18 december.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Assisterande tränare.

Tony Jansson, som här nickar bort bollen, finns med på plan när Hammarland idag drar igång vinterträningen.

Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

Wirtanen inväntar svar

FOTBOLL. Tommy Wirtanen väntar ännu på besked från Örebro SK. I fredags avslutade han sin testperiod i klubben men det stämmer inte riktigt att han bara går hemma och väntar på ett kontrakt.

–De är intresserade men vi skulle höras. Sen om de skickar ett kontrakt är bara vad jag hoppas på. De var positiva och jag är intresserad. Sen får vi se hur vi går vidare, säger han.

I fredags sa Örebros sportchef **Lennart Sjögren** till Nerikes Allehanda att de är intresserade av Wirtanen men att de inte erbjudit honom något kontrakt. (jl)

Åttonde målet för Öhman

INNEBANDY. Hannes Öhman gjorde Storvretas femte mål när laget i söndags vann med 6-3 borta mot Umeå City IBK. Öhman har därmed gjort åtta mål och tre assists under sina nio matcher vilket ger en 48:e plats i poängligan. Efter elva spelade omgångar ligger Storvreta på en sjundeplats i Svenska Superligan. Nästa match är inte förrän den 19 december då tabelltrean Caperio/Täby FC står för motståndet. (jl)

Två nya förluster för Våsc

INNEBANDY. Två förluster på två matcher. Så såg helgen ut för Våscs damer i division III. Därmed har laget förlorat säsongens sex första matcher.

–Vi spelar bra och spelar som vi ska. Men det räcker inte till helt enkelt, säger lagets tränare **Johan de Mander**.

Mot FBC Turku gjorde **Frida Clemes** Våscs enda mål när laget förlorade med 2-1 medan **Nicole Johansson** nätade två gånger mot TPS II och **Nathalie Nordström** gjorde ett mål. I den matchen blev skrevs förlusten till 4-3. Nästa match är mot USB på lördag i Baltichallen. (jl)

Sportens kom ihåg

■ **IFK-ishockey:** Extra Årsmöte hålls på torsdag 18.30 i Cafe Nedsläppet. Alla välkomna

■ **IFK Mariehamn-fotboll:** Sektionen håller årsmöte på WHA tisdag 9 december 20.00 (gäller även Östernäs samt Kasbergskamraterna). OBS Datum och tid är ändrat.

■ **Motionsserien-ishockey:** Matcher vecka 49. Ons 3 december 20.30 Sviby-Ålandia; 21.30 IFK veteraner-Blåljusen. Fredag 5 december 19.00 Thunderbirds- IFK Veteraner.

■ **Månadstävling-simning:** Lördagen den 6 december är det månadstävling i simning med utmanaren i Mariebad. Insim 10.00 tävling 11.00. Alla simmare och funktionärer är hjärtligt välkomna hälsar ÅID, simutkottet.

■ **ÅID-friidrott:** Luciakampen, mångkamp, i Eckeröhallen på söndag. Tävlingen startar 13.30. Grenar P/F 9 trekamp (40 m, längd, bollkastning), P/F11 trekamp (60 m, längd kula), P13 fyrkamp (60m,höjd, kula,600 m), F13 fyrkamp (60 m, längd, kula, 600 m), P/F15 femkamp (60 m, längd, kula, höjd, 800 m). 2009 års åldersklassindelning. Anmälningar senast13.00 på platsen.

Får du tillbaka något på skatten?

Snart är det dags för årets skatteåterbäring. Närmare bestämt på torsdag denna vecka. Julen har samtidigt inletts. Nyan gick på stan och frågade några personer om de får tillbaka något på skatten och hur mycket julklappar som ska inhandlas.

Sampo Haapalainen

31 år, Sibbo Helsingfors. **Får du tillbaka något på skatten?** –Det blir inte mycket. Bara en eller ett par tiotusent så det märks inte så mycket. **Hur ska du fira jul?** –Jag jobbar över julen, på ett skeppsvarv i Sevilla i Spanien. Jag åker på måndag och är borta i någon månad. **Oj, spännande. Så det blir en spansk jul?** –Ja, jag får se hur de firar i Spanien, det blir första julen utomlands. **Blir det några julklappar inhandlat ändå?** –Nej, inte så mycket. Kanske kring 30 euro.

Mette Sundman

70 år, Mariehamn. **Får du tillbaka något på skatten?** –Nej, jag får betala och det har jag gjort redan. Det är inte roligt men inte särskilt oväntat heller. Det kan jag leva med. Man får vara lite sur i några dagar sedan går det om. Det finns värre saker. **Hur mycket julklappar inhandlar du i år?** –Inte mycket alls. Till mina barn men inte annars. Det blev inte mycket i fjol och inte i år heller. **Hur ser ditt hem ut, brukar du pynta något?** –Någon adventsljusstake, en julbock, en julstjärna och lite sådant. Blomman är ny men annars är allt från förrådet. Jag brukar inte pynta så mycket, det är viktigare att få fönstren putsade du vet. **Har du någon gran? I så fall, vad gäller - plastgran eller äkta?** –Ja, jag har en plastgran. För några år sedan sa jag att aldrig i livet, men det är praktiskt. Det var sonen som först ville ha en. Förr var vi ute i skogen men sedan sju åtta år tillbaka har jag haft plastgran.

Lena Lindqvist

44 år, Mariehamn. **Får du tillbaka något på skatten?** –Jo, jämförelsevis blir det lite mer i år. **Ska du lägga det på julklappar?** –En liten del till det. **Hur mycket har du tänkt lägga ut på julklappar och hur ser det ut jämfört med i fjol?** –Jag har inte en aning. Det blir till gudbarn, syskonbarn, familj och nära och kära. Det kommer nog bli lika mycket som förra året, det är jag ganska säker på. **Hur ser hemmet ut, pyntar du kring jul?** –Inte för mycket. Det ska inte vara en massa krims krams utan stilrent. **Ska ni köpa julgran i år?** –Nej, vi hugger ner själva. **Är det viktigt att ha en gran?** –Ja, visst. För doften och traditionen. Det hör till julen.

Bernt Eriksson

80 år, Mariehamn. **Får du tillbaka något på skatten?** –Ja, jag får tillbaka några hundra. **Vad ska du använda extrapengarna till?** –Jag vet inte riktigt, det blir väl julklappar till barnbarnen och hustrun. **Har ni pyntat hemma?** –Frun ser till att det blir mycket pynt. Det är nästan för mycket, det är helt fullt haha. **Då har ni en julgran också?** –Nej, ingen gran. Det skräpar så. Vi har bott i Vasa tidigare, då hade vi gran. Nu har vi blivit så fruktansvärt gamla att vi inte orkar med det. **Går det åt mycket pengar till julklappsinköp?** –Alltid för mycket. Några hundra blir det, ungefär.

TEXT & FOTO:
CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

BÖRSKOMMENTAR

Slå i glaset så länge det lustiga varar...

Veckan som gick bjöd på en efterlängtat uppgång, som varade betydligt längre än de trevande uppgångsförsök vi hittills har sett under hösten. Detta trots att vi alltså ser signaler på att den globala ekonomin fortsätter att försvagas. Efter IMF:s senaste sänkning av tillväxtprognoserna förväntas nu USA, Europa och Japan samtliga uppvisa en negativ tillväxt under nästa år. Tittar vi på analytikernas förväntningar på bolagens vinster, så ser vi att vi även där är inne i en period med drastiska prognosnedjusteringar. Vidare befinner sig OECD: s ledande indikatorer sedan 29 månader tillbaka i ett fritt fall, vilket är längre än vad vi har sett vid de två recessioner vi har upplevt sedan slutet av 80-talet. Dessa ledande indikatorer innehåller information om bland annat sysselsättning, orderläge och produktivitet i ekonomin hos OECD-länderna.

Tittar vi lite närmare på just analytikernas träffsäkerhet i fråga om att göra prognoser på bolagens vinster, så ser vi att de faktiskt har legat fel oftare än de har legat rätt. Inget ont om analytiker, de är väldigt duktiga på att vända och vrida på siffror som man sedan kan använda till exempel för att kunna göra relevanta jämförelser mellan olika bolag.

Med alla osäkerhetsfaktorer som

finns är det ju säkerligen ingen lätt uppgift att göra prognoser på vinsterna, kan man hävda. Det har visat sig att analytikerna systematiskt brukar underskatta styrkan i vinsttillväxten under uppgångar, och överskatta återhämtningstakten i nedgångar. Detta betyder att börserna ofta redan har fallit när de stora nedjusteringarna väl kommer, och redan vänt upp när de stora justeringarna uppåt kommer. Därför har det inte oväntat ibland visat sig vara en bra så kallad "contrarian-strategi", att gå tvärt emot analytikernas prognosjusteringar.

Tittar vi tillbaka till början av 90-talet på de vinstnerjusteringsperioder som vi har haft, så ser vi att dessa perioder har varat i ca 2 år i genomsnitt. Omfattningen av nedjusteringarna har i genomsnitt varit 40 procent, innan analytikerna åter har börjat justera upp sina prognoser. Ännu har vi några månader kvar tills det har gått 2 år den här gången, och vinsterna för nästa år har hittills justerats ner med ungefär 30 procent.

Nu undrar du kanske om det inte är en sån där "contrarian-strategi" man ska önska sig i julklapp? Det undrar jag också. Givet att vi är inne i ännu en genomsnittlig efterkrigstidsrecession så är det kanske på slutrakan av nedjusteringar och fallande indikatorer vi befinner oss.

Samtidigt finns det kanske en orsak till varför de ledande indikatorerna inte har vänt ännu, kanske är det inte bara en vanlig recession vi har framför oss utan något betydligt värre? Hittills verkar det ju faktiskt mera sannolikt att ekonomin vänder på Mars innan det vänder här!

Mot bakgrund av att vi har sett en ganska brant nedgång på börserna är det bara naturligt att vi får se en uppgång som nu, och man ska inte bli förvånad om den håller i sig ännu ett tag. Precis som med ett hårt spånt gummiband kan börserna studsas tillbaka ganska långt utan att den för den skull ska gå någonstans.

Vi får nog ödmjukt tacka för var dag som uppgången håller i sig, och hoppas att det vara fram till påska.

Mathias Söderback
Avanspartners

BÖRSKOMMENTAR

Sjöfarten ned i lågtryck

■HELSINGFORS. Konjunkturen inom sjöfarten sjönk ovanligt kraftigt under hösten. En barometer som visar förväntningarna bland de finländska rederierna trycktes djupt ned på minussidan och nedgången väntas stärkas under våren.

– Utvecklingen kunde förutsåas i våras, men den har visat sig vara kraftigare än väntat. Om enkäten gjorts nu i stället för i oktober hade siffrorna varit ännu dystrare, säger professor **Juhani Vainio** vid Åbo universitets utbildnings- och forskningscenter för sjöfart.

Rederibarometern sjönk till -61 poäng under hösten. På våren låd den fortfarande på 19 poäng och för ett år sedan på hela 70 poäng. Förväntningarna för nästa vår ligger på -91 poäng. Största delen av rederierna befarar att situationen kommer att förvärras ytterligare under våren.

Forskaren **Pekka Sundberg** beskriver situationen som ovanlig. Minskade transporter skärper konkurrensen inom sjöfarten samtidigt som sjöfraktspriserna sjunker. Investeringsplanerna har också sjunkit på grund av det dåliga marknadsläget och pressen från finanskrisen. (FNB)

Bensinpriset fortsätter nedåt

■HELSINGFORS. Bensinpriset har fortsatt att sjunka. Enligt webbplatsen Polttoaine.net kostade bensinen i helgen i medeltal knappt 1,18 euro per liter. Det är ett par cent mindre än för en vecka sedan.

Billigast var bensinen på en mack i Toysä, där 95-oktanig bensin kostade knappt 1,07 euro literen. Priserna har fallit kraftigt sedan i juli. Då kostade bensinen i medeltal 1,57 euro per liter. (FNB)

Konkurserna ökar

■HELSINGFORS. Nedgången i byggsektorn blev snabbare och industriproduktionen minskade i Finland i oktober, visar uppgifter som Statistikcentralen presenterade på fredagen.

Industriproduktionen minskade i oktober med 1,2 procent. Också ett ökat antal konkurser skvallrade om ett försämrat läge i samhällsekonomin.

Antalet konkurser ökade med 14 procent under januari-oktober jämfört med samma tid i fjol. Totalt anhängiggjordes 2180 konkurser och konkurserna ökade inom alla huvudnäringsgrenar.

Mest ökade konkurserna inom servicebranschen, men också inom handeln och byggsektorn ökade de klart. De senaste årens ovanligt snabba ökning av antalet företag har ändå fortsatt i år.

Största delen av de företag som söktes i konkurs var mycket små. I de företag som ansökte om konkurs arbetade drygt 9400 personer. Det var nästan en femtedel fler än under samma tid i fjol.

I oktober anhängiggjordes 283 konkurser, vilket är fler än under någon annan månad de senaste fem åren. År 2003 ansökte 301 företag om konkurs. Under hela år 2003 uppgick antalet konkurser till nästan 2800. (FNB)

Julgranshandeln omsätter 20 milj

■Julgranshandeln beräknar omsätta 20 miljarder euro i Finland i år. Det uppger julgransodlarnas förening Joulu-puuseura.

Kommande veckoslut skjuter försäljningen i höjden.

–Finländarna brukar traditionellt köpa sin gran högst en vecka före jul, så på lördag inleds ruschen, säger föreningens ordförande **Heini Katajisto**. I år kan det hända att många lämnar granköpet till sista helgen före jul.

Priset på julgranar ligger mellan tjugo och sextio euro. Men alla köper inte en gran, utan hälften av alla finländare hämtar en ur sin egen skog.

Cirka 300.000 inhemskt odlade granar är till försäljning. De importerade granarna har en marknadsandel på cirka tio procent och de flesta kommer från Danmark. Samtidigt vill inte alla ha en gran, varken plast eller äkta. Ungefär vart tionde hushåll låter bli att köpa en. Särskilt singelhushåll, här är det färre än hälften som köper julgran. (FNB)

Stöd för Fixar-Malte

■ **Jag** har tidigare haft en viss tilltro till liberalerna sociala engagemang. Det har jag inte längre efter röstningen om fixar-Malte. Efter att ha blivit påkörd på övergångsställe och således invaliderad vet jag hur knepigt det är att ensam klara sitt boende. Men jag är i den lyckliga situationen att jag av fyra barn fått behålla en snäll och händig son i Mariehamn. Och dessutom har jag en god vän, som skjutsar mig till Norra förorten när jag behöver komma dit.

De politiker som röstade emot Malte borde fundera

Inger Mattsson

► LEDIGA PLATSER

Ålands polis-myndighet

lediganslår härmed:

En deltidstjänst som kanslisekreterare

i arbetsavtalsförhållande vid Kumlinge lokalkansli med tillsättande fr.o.m. 1 januari 2009.

Tjänstgöringstid: 55,2 % av heltid. (Avlöningsklass A1)

Behörighetskrav: Utbildning på gymnasialstadienivå med lämplig inriktning och erfarenhet.

Ansökan insändes till Ålands polismyndighet, PB 73, 22101 Mariehamn, med biläggande av sedvanliga ansökningshandlingar.

Ansökningstiden utgår måndag den 15.12.2008 kl.16.15.

Närmare information om tjänsten lämnas av överkommissarie Lars-Ole Styrström tel.527 100.

Mariehamn den 1.12.2008.

► LEDIGA PLATSER

Ålands Brand- och Räddningsförbund rf - ÅBF

Takorganisation för de åländska brand- och räddningskåerna. Vår huvuduppgift är att utbilda de frivilliga brandkåristerna samt att skapa intresse för frivillig brandkårsverksamhet bland ungdomarna så att brandkårerna kan rekrytera nya medlemmar!

Vår verksamhetsledare har beslutat sig för att ägna sin tid åt andra uppgifter och lämnar sin tjänst i januari. Vi söker därför nu en

verksamhetsledare

Verksamhetsledaren ansvarar för organisationsverksamhet, informationsverksamhet och ungdomsverksamhet.

Du arbetar ca 20 % av heltid men kan själv disponera din tid.

I arbetsuppgiften ingår att du sköter om information och kontakter till kårerna samt handleder dem. Du stöder ungdomsverksamheten som leds av ungdomsledare.

Vi förutsätter att du har god insikt i brandkårernas arbete och organisation samt är god vän med datorn som arbetsredskap. I arbetet ingår kvälls- och helgarbete.

Du tillträder tjänsten enligt överenskommelse senast 1 februari 2009.

Din ansökan skickar du till ÅBF, c/o ordförande Jan Lindgrén, Norråker L7, 22430 Saltvik eller per e-post till jan.lindgren@aland.net. Din ansökan vill vi ha oss tillhanda **senast den 15 december 2008 kl 16:00.**

Du kan läsa mera om förbundet på www.brandkar.ax

Upplysningar om jobbet lämnar Jan Lindgrén, telefon 04575018045 eller Sten-Göte Nyman, tel 04575243791 .

på insparade kostnader för samhället om ingen åldring drabbas av skador och ingen äldre drabbas av t. ex. lårbensbrott.

Och dra er för Guds skull till minnes utredningen som visat att äldre kvinnor har väldigt dåliga pensioner, så 28 euro är en stor summa för dem. Tack, Haije för fredagens och lördagens ledare, och tack **Kalle Fogelström** för ditt stora engagemang i ärendet. Du kan räkna med åtminstone min röst och säkert flera i nästa val.

Avfallsdiplomati

■ **Misedirektörerna** vill få tyst på gaphalsarna genom att ”förklara krig” mot alla åländska sopleverantörer?

De som vägrar göra exakt som **Westerberg** säger, får betala mest och får ingenting för pengarna. Kanske det senare också stiftas en miljöförordning som ger avfallshanterarna rätt att plantera ett kastflak rätt över infarten åt ”trilskande kunder”.

Det är någonting som luktar här, och det är inte bara soporna.

Mise ska vara ett allmännyttigt bolag, men sättet det verkar på är helkonstigt. Ett monopolbolag som ger ensamrätt åt ett renhållningsföretag att sköta den praktiska hanteringen, och

smygande inför begränsningar på hur de återvinningsbara soporna ska se ut. Det håller på att utvecklas till ett riktig ”post-tariffsystem” med straffavgifter åt dom som inte tar producentpaketet ”Sophantering Maximal med alla tillval”.

Var finns den fria konkurrensen och möjligheten till insyn i processen så att gemene man överskådligt kan kontrollera att Mise tillsammans med underleverantörer verkligen producerar den ”perfekta sophanteringen” till ett marknads-mässigt pris?

Jag vill se en koppling mellan avgift och prestation och inte bara bli pådyvlat en tvångspre-numeration med alla bilagor från MacMise.

”**Stoppa sopmaffian**”

Redaktionen har gett insändaren till Mises styrelseordförande **Jan Lindgrén** för en kommentar:

Westerberg har inget med MISE att göra. Han är tjänsteman i Mariehamns Stad!

Mise är inget allmännyttigt bolag utan ett kommunalförbund som sköter primärkommunernas uppgifter när det gäller sophantering. Kommunen/kommunalförbundet har ensamrätt att bestämma hur sophantering sker. MISE föreslår för stämman att alla skall ha hämtning av minst brännbart avfall från fastigheten. En fri konkurrens så att alla sopproducenter själva fritt

upphandlar sina soptjänster skulle knappast gagna miljön och inte heller de enskilda!

MISE kommer på sikt att upphandla tjänster för samtliga innevånare. 2-3 olika tjänster kommer att erbjudas i respektive kommun.

I praktiken kommer det att bli omöjligt att erbjuda alla de tjänster som kommuninnevånarna önskar. Tjänsteutbudet måste begränsas av kostnads- och miljöskäl.

Maffiametoder, nä inte alls. Det är enbart vanliga demokratiska beslut av en demokratiskt vald församling. Kommunalförbundet MISE!

Med vänlig hälsning
Jan Lindgrén

Vad görs åt snuskonkurrensen?

■ **I en** insändare i våra lokaltidningar den 26.3.2008 påstod jag att det verkar som att det uppstått en politisk lugn acceptans från den åländska landskapsregeringens sida om att den åländska snusfrågan nu är död.

Inga garantier har getts från något håll om att den tolkning som nu de finska/eller åländska rederierna gör av den åländska tobakslagens bestämmelser är i enlighet med EU:s bestämmelser. Jag skrev också att den åländska finansministern **Mats Perämaa** med speciellt ansvar för sjöfartsnäringen än så länge håller en så låg och osynlig sjöfartsprofil som möjligt i denna fråga.

Reaktionen på min insändare från vår sjöfartsansvarige minister har helt uteblivit vilket kanske vittnar om att denna fråga inte längre har någon hög politisk prioritet på vårt åländska sjöfarts- och finansministerium.

Om drygt en månad blir ca 120 åländska/ finska arbetsplatser på ålandsägda ms

Eckerö omvandlade till svenska arbetsplaster, vilket kommer att betyda omställningar för dels personalen som följer med fartyget under svensk flagg, dels för de åländska / finska kommuner där dessa sjömän lever och bor.

Skälet är som vi alla vet det svenska snusundantaget som möjliggör snusförsäljning ombord på svenskflaggade fartyg och vars stora ekonomiska betydelse för rederierna fått sin grund i det för Åland så viktiga åländska skatteundantaget. Detta så livsviktiga åländska skatteundantag som kom till för att säkerställa våra transporter och en livskraftig ekonomi på vårt Åland.

Kommer det att räcka med en utflaggning eller följer det flera i ms Eckerös spår? Och i så fall, hur kommer vår landskapsregering att agera? Det åländska skatteundantagets betydelse för snusförsäljningen ombord på fartyg registrerade i Sverige utnyttjas enligt tillgänglig information också av estniska rederier som trafi-

kerar Tallinn och Stockholm via Åland och som säljer snus ombord trots att de inte till skillnad från Sverige har något snusundantag i sitt anslutningsavtal med EU.

De åländsktflaggade /finländsktflaggade fartygen konkurrerar alltså om snuskunderna med både svenskflaggade fartyg och estniska fartyg och där konkurrensförutsättningar är helt olika beroende på flaggan i aktern, men där alla konkurrenter använder sig av det åländska skatteundantaget.

Hur har den åländska politikerkåren agerat för att ta oss ur denna snedvridna konkurrenssituation för oss ålänningar och vad har man hitintills lyckats åstadkomma. I dag har det politiska intresset istället förts över på problematiken om den åländska näringsrätten och möjligheten för utländska företag att kunna konkurrera på Åland inom livsmedelsektorn utan att kravet om styrelsens sammansättning för att idka verksamhet på Åland skulle behöva iakttas, vilket i sämsta fall kan leda till att de åländskt

lokalt belägna landsortsbutiker och arbetsplatserna slås ut och att de spritt boende ortsborna får än längre till sin matbutik.

Konkurrensförutsättningar om kunderna för en liten lokalt belägen matvarubutik på landet är inte de samma som för intill en centralort belägen butik där kundmassorna är större och i synnerhet om antalet kunder på Åland inte växer och förfaller vara ganska konstant i den lokala konkurrensen.

I framtiden kan det också leda till att vi köper t. ex estnisk eller svensk mjölk i vår matbutik då priset för att upprätthålla en lokal åländsk konventionell eller ekologisk mjölkproduktion och försäljning i konkurrensen om kunderna på Åland blir för dyrt. Men även detta vägval om betydelsen av de åländska näringslivsreglerna eller det åländska skatteundantaget och vägvalet i frågan om snuset är helt medvetet politiska val.

Henrik Lagerberg

Protest mot missbrukarbudget

■ **Landskapsregeringens** budgetförslag för 2009, angående missbruk känns ungefär som att se en sävlig teve-repris som gått i flera år. Något som man satt in för att det kostar lite och för att det inte skall bli en lucka i sändningarna.

Ett exempel från budgeten: Mål för 2009 är, att förverkliga målsättningar i det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011. Planering av beroendecentra samt utvecklandet av samarbetet mellan ÅHS och den egentliga missbrukarvården.

Det har vi hört förr. Det vore intressantare att veta hur och när målen ska förverkligas och om det går samt om det är det viktigaste just nu?

Vore det inte bättre att vara ärlig i budgetförslaget, slopa repriserna och skriva till exempel: Eftersom vi inte får stöd från alla politiker och tjänstemän, konstateras följande: ■eftervården kommer inte att prioriteras.

■ den som sitter i fängelse får klara sig bäst den vill när den kommer ut ■ bostäder är anhörigas ansvar

Paneldebatter och liknande känns meningslöst. Det finns redan underlag från alla håll i samhället om vad som behöver göras, var det brister, individers och anhörigas situation o.s.v.

Det finns några politiker, tjänstemän och övriga som vill få igång konkreta åtgärder, men de behöver stöd för att kunna göra något.

Det låter så fint att det finns vård för den som vill och att ingen ska behöva nekas till vård.

Det är nog en sanning med modifikation. Beror på hur länge man kan vänta och beroende vilken slags vård man behöver, som t.ex. eftervård och utslussning.

Om det inte finns ansvariga som kan svara för mottagning och utslussning, hjälpa

till med arbete, bostad och utbildning, när en behandling väl ska avslutas, så kvittar det nästan hur bra behandlingsmetoderna är. Sunda förnuftet säger också att människor inte är maskiner. Varje individ är unik. Det som fungerar för en person, behöver inte fungera för en annan

Det är också naivt att tro att erbjudanden om frivillig vård ska räcka för att rensa Åland.

Det är sällan någon slutar frivilligt med narkotika. Det behövs alltid någon form av yttre tvång som kan stå emot det inre tvång som beroendet framkallar.

Tvånget utifrån kan vara press från anhöriga, myndigheter, sitt inre jag, sjukvården o.s.v.

Det är bra att vårdmotive-rade får hjälp, men glöm inte att det finns många missbrukare som egentligen inte vill ha vård. De vill däremot ha hjälp med komplikationerna till missbruket.

Hur det ska göras har jag inte en aning om, men om det inte ska göras någonting, borde det stå i handlingsplanen, så att alla vet.

Det diskuteras också om tvångsvård, vilket jag tidigare förespråkade. Men nu har jag tänkt om.

Det är ett mycket stort ingrepp i en människas liv. Därför är det oerhört viktigt att vården och behandlingen är av hög kvalitet och bygger på gedigen kunskap samt erfarenheter.

Detta fungerar inte fullt ut på Åland, därför bör vi avvakta med att lägga energi på att instifta tvångsvård tills vår kunskap om vad som fungerar och inte fungerar har blivit bättre.

Vi får hoppas att lagtinget inte klubbar av denna budget rakt av.

Samhället bör ta avstånd från narkotikan, men inte från narkomanen.

Lis Karlsson, Föglö.

TV-programmet

tisdag 2 december

7.00 **Gomorron Sverige** [3127604]
8.15 **Julkalendern: Skägget i brevlådan** [6981260]
8.30 **Gomorron Sverige, forts** [9274192]
10.30 **UR** [9809444]
13.00 **Rapport** [38043]
13.05 **Hockeykväll (R)** [613531]
13.35–14.05 **Toppform (R)** [914604]
14.40 **Loffe som miljonär** [7858260]
FILM Svensk komedi från 1948. I rollerna: Elof Ahrle, Wiktor ”Kulörten” Andersson.
16.10 **Gomorron Sverige** [6882192]
17.00 **Rapport** [71463]
17.05 **Scouts safari** [6492734]
17.30 **Lilla Sportspegeln** [8208]
18.00–18.55 **Bolibompa** [51821]
18.00 Jultomtens lärling [23753] 18.15 Slut för idag... tack för idag (R) [488821] 18.30 Wallace & Gromit (R) [80024]
18.55 **Sportnytt** [3058937]
19.00 **Rapport** [65666]
19.10 **Regionala nyheter** [9951821]
19.15 **Go'kväll** [918735]
Magasin. Intervju: Petra Mede som är aktuell i bland annat programmet ”Morgonsoffan” i SVT. Programledare: Anja Kontor.
19.45 **Julkalendern: Skägget i brevlådan (R)** [226918]
Del 2 av 24.
20.00 **Kulturnyheterna** [15685]
20.15 **Regionala nyheter** [5192376]
20.30 **Rapport med A-ekonomi** [24]
21.00 **Packat & klart** [55]
21.30 **Andra Avenyn** [76]
Svensk dramaserie.
22.00 **Dom kallar oss artister** [89]
Musikdokumentärserie. Del 6 av 12. Maia Hirasawa.
22.30 **Morgonsoffan** [60]
Humorprogram. Även 4/12, 5/12, 6/12.
23.00 **Jekyll** [71647]
23.55 **Kulturnyheterna (R)** [4908016]
0.10 **And the Band played on** [2183425]
FILM Amerikanskt tv-drama från 1993. I rollerna: Matthew Modine, Alan Alda.
2.30–7.00 **SVT24** [43048970]

10.30 **24 direkt** [92132463]
16.10 **Annas eviga (R)** [114314]
16.35 **Grosvold (R)** [6564463]
17.20 **Zapp Europa (R)** [27734]
17.50 **Perspektiv** [10395]
18.20 **Nyhetstecken** [8152734]
18.30 **Oddasat** [91666]
18.45 **Uutiset** [138314]
19.00 **Kalla krigets spioner** [48956]
Brittisk historisk dramadokumentär från 2007. Del 5 av 5. Kärnvapen till salu. Dr Khan var en pakistansk kärnfysiker som kom över topphemliga dokument vilka han sålde till högstbjudande.
19.55 **Rapport** [5480395]
20.00 **Kunskap och vetande** [1647]
Danskt vetenskapsmagasin från 2007. Del 1. ”Sluta i tid, vinn oftare!”. Sannolikhetslära handlar om att förutse det oförutsägbara, eller att försöka se ordning där det inte finns någon sådan.
20.30 **Dr Åsa** [8078]
Populärmedicinskt hälsoprogram. Del 8 av 10. Livsstress. Ingen har undgått mediernas rapportering om den skadliga stressen, men det är bara halva sanningen. Även 5/12, 6/12.
21.00 **Rakt på med K-G Bergström** [5227]
Även 7/12.
21.30 **Debatt** [4598]
Debattprogram. Del 6 av 9. Programledare: Janne Josefsson. Även 3/12.
22.00 **Aktuellt** [4111]
22.30 **Korrespondenterna** [3482]
Utrikesmagasin. Del 6 av 8. Tredje världskriget. I Afghanistan kostar kriget mot terrorismen 100 miljoner dollar om dagen, och det har pågått lika länge som andra världskriget. Programledare: Erika Bjerström. Även 6/12, 7/12.
23.00 **Sportnytt** [23227]
23.15 **Regionala nyheter** [1994444]
23.25 **Rapport** [2619005]
23.30 **Eftersnack** [26050]
23.55 **Världen (R)** [546024]
0.50 **Alla tiders kartor (R)** [31944932]
0.55 **Sverige! (R)** [9567135]
1.55–2.25 **Beckman, Ohlson & Can (R)** [8121593]

7.30 **Nanny** [602550]
8.00 **Alla älskar Raymond** [461550]
8.25 **Just shoot me** [7838937]
8.55–9.50 **Montel Williams show** [4752647]
10.40 **Top model 8 (R)** [7336314]
11.40 **Oprah (R)** [5876598]
12.30 **Rachael Ray** [8933685]
13.25 **Alla älskar Raymond (R)** [4886314]
13.50 **Våra bästa år (R)** [9670181]
14.40 **Oprah (R)** [1887937]
15.35 **How I met your mother (R)** [4227753]
16.00 **Project runway** [876208]
17.00 **Top model 8 (R)** [885956]
18.00 **Extreme home makeover** [856444]
Amerikansk inredningsserie. Patrik och Jeanette har sex barn, varav fem är autistiska.
19.00 **How I met your mother** [282685]
19.30 **2 1/2 män (R)** [281956]
Amerikansk komediserie från 2003. Del 6 av 24. Charlie gör sitt bästa för att undvika sin mor och sina föredettingar.
20.00 **2 1/2 män (R)** [288869]
Amerikansk komediserie från 2003. Del 7 av 24. Judith blir orolig när Jake målar av en surfbruds tatuerade rumpa.
20.30 **Sjukhuset** [270840]
Svensk dokumentärserie från 2008. Del 54. Hélène åker på ett prio 1-larm till en arbetsplats. Patienten har skadat sig så pass illa att han nästan har slitit av sig hela handen.
21.00 **SOS Familj** [244550]
Svenskt livsstilsprogram från 2006. Del 8. Programledare: Annelie Arrefelt.
22.00 **American Dreamz** [8057208]
FILM Amerikansk komedi från 2006. I rollerna: Hugh Grant, Dennis Quaid, Mandy Moore. Regi: Paul Weitz.
0.10 **2 1/2 män (R)** [548154]
0.40 **2 1/2 män (R)** [4026628]
1.10 **Navy CIS** [5781338]
2.05 **The closer** [1348845]
3.00 **Förhåxat** [9490357]
3.50 **Who's Your Daddy?** [8578609]
FILM Amerikansk komedi från 2003. I rollerna: Colleen Camp, Brandon Davis.
5.30–6.00 **Sex and the city** [8123932]

6.10 **Hundjobb (R)** [6751111]
6.50 **Nyhetsmorgon** [28574208]
11.00 **Nyheterna** [820289]
11.05 **Efter tio** [3060260]
12.00 **Nyheterna** [222598]
12.05 **Efter tio, forts** [433208]
12.45 **Hem till gården** [624192]
13.10 **Hem till gården** [2789821]
13.45 **Nyhetskanalen** [5158173]
14.00 **Trav: Dagens rätt** [421647]
Direkt.
14.30 **Bingo: Full bricka** [7310208]
15.25 **Nyhetskanalen** [7130314]
15.30 **Doktorn kan komma (R)** [296208]
16.25 **Will & Grace (R)** [491821]
16.50 **That '70s show (R)** [4680260]
17.15 **That '70s show (R)** [214579]
17.45 **That '70s show (R)** [314735]
18.10 **Postkodlotteriets 50-50** [885647]
18.44 **Lokala nyheter** [400405005]
18.52 **Lokalt väder** [209358802]
19.00 **Studio: Handbolls-EM** [802043]
19.15–20.40 **Handboll** [5292598]
20.35 **Keno** [6968376]
20.40 **Studio: Handbolls-EM** [2995579]
Direkt.
21.00 **Äntligen hemma** [242192]
Svenskt inredningsprogram från 2008. Del 9 av 12. Även 6/12.
22.00 **House** [248376]
Amerikansk dramaserie.
23.00 **Nyheterna** [883043]
23.25 **Sporten** [3950666]
23.35 **Vädret** [6326376]
23.38 **Lokalt väder** [306326376]
23.40 **America's got talent** [1775289]
1.15 **Jordan, rättsläkare (R)** [5771951]
2.10 **Numbers (R)** [9385319]
2.55 **Advokaterna (R)** [7494425]
3.40 **Hope & Faith (R)** [8533609]
4.05 **Hope & Faith (R)** [8517661]
4.30 **Inte helt perfekt (R)** [7275845]
4.50 **Nattskiftet (R)** [2882796]
5.45–6.10 **Hundjobb (R)** [8963680]

6.00–10.00 **God morgon med A-laget**
God morgon tillsammans med Isa, Petski och Magnus.
14.40 **Gudstjänst: Borgå Domkyrkas återinvigning**
Borgå domkyrka återinvigs av biskoparna Gustav Björkstrand och Eero Huovinen.
16.34 **Allt ljus på: Riko Eklundh**
Dövtextning. Skådespelaren Riko Eklundh möter Thomas Lundin i ett samtal kryddat med musik.
17.14 **Kortnytt**
17.15 **Made in Europe**
Europa ur barnens perspektiv. Delia är tolv år och bor i en barnhemsby i Transsylvanien i västra Rumänien.
17.30 **Showen Dollar**
Del 1 av 5. En talkshow om pengar för barn. Blir man lyckligare av att shoppa? Varför kostar saker som de gör? Hur påverkar reklamen oss? Programledare: Nadia Jebri.
17.45 **Julkalendern med BUU-klubben**
Atte är sur, för i dag ska han till sin nya barnvakt.
18.15 **TV-nytt**
18.30 **Dok: Emmas revansch**
Emma, som är adopterad från Sri Lanka, började missbruka droger när hon var tolv år gammal. Hon är 18 år när filmen börjar.
19.30 **Loppshop**
Tävlingsdansarna Ville och Mikaela lär ut dans, och Jonas ger enkla tips på hur man fixar sig fin till bal.
20.00 **TV-nytt**
20.20 **Sportnytt**
20.25 **Obs**
21.00 **Sportmagasinet**
21.30 **Konsulternas krig**
Del 7 av 8. ”Den bävern har fått rejält med stock.” Safari dag 6; den stora bäverdagen!
22.00 **Kodnamn Hunter**
Norsk polisserie. Del 4.
23.00 **Kvällsnytt**
23.05 **Filmtid**
23.35–23.49 **Oddasat t**

ÅLANDSKANALEN
Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

Nyheter/Sportmagasinet.
Programledare:
Johan Larsson.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 **Gomorron**. Med Kjell Brändström. 6.50 **Betraktelse**. Av Tove Teir-Siltanen. Även c.a. 20:40. 6.55 **Ålandsnytt**. 7.00 **Aktuellt**. 7.30 **Ålandsnytt**. 8.00 **Aktuellt**. 8.30 **Ålandsnytt**. 9.00 **Musikpaletten**. Vi-sor. 9.30 **Ålandsnytt**. 9.45 **Sagostunden**. I dag lyssnar vi till den andra delen av kapitlet De gamla åren och retsticken Tjattran ur sagan Dylan Plymsvans. Del 1-5 även fredag 12:30. 10.00–14.00 **Mittpådan**. Med Tom Wiklund. 10.30 **Ålandsnytt**. 11.30 **Ålandsnytt**. 11.40 **Musik**. 12.00 **Aktuellt**. 12.10 **Musik**. 12.15–12.30 **Kulturen**. Även 17:45 och i repris lördag 9:15. 13.00 **Ålandsnytt**. 13.03 **Rätt skall vara rätt**. Frågetävling. 14.00 **Ålandsnytt**. 14.03 **Lyssnarnas telefonönskemusik**. 15.00 **Ålandsnytt**. 15.03 **Min musik**. Även lördag 15:00. Med Camilla Karlsson. 16.00 **Aktuellt**. 16.15–17.45 **Åland i dag**. Nyhetsmagasin. 16.15 **Perspektiv**. Åland i dag åker runt och besöker de åländska kommunerna och tar tempen på dem. Vad har egentligen hänt efter kommunvalvet 2007? Även lördag 12:00. 17.00 **Ålandsnytt**. Även 19:00. 17.45 **Kulturen**. Repris. 18.00 **Aktuellt**. 18.03 **Ålandsnytt**. Även 20:00. 18.06 **Musik**. 18.30 **Gäst i Gomorron-studion**. Från Gomorron. 18.40 **Musik**. 19.00 **Ålandsnytt**. Från 17:00. 19.10 **Åland i dag**. Från 16:15–17:00. 20.00 **Ålandsnytt**. Från 18:03. 20.03 **Åland i dag**. Från 17:10–17:45. 20.40–20.45 **Betraktelse**. Repris.

 "Sportmagasinet"
kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 **Ettans morgon-tv** [62872598]
9.15 **Dalens härskare (R)** [5873032]
10.08 **Nöjesrävarna** [306121192]
10.30 **Inkorrekt, Tuomas Enbuske!: Pacifism är pyton** [6024]
11.00 **Tv-nyheter** [11685]
11.05 **Grannar och vänner (R)** [6812753]
12.00 **Ettans morgon-tv** [98598]
13.00 **Tv-nyheter** [23111]
13.05 **Borgå domkyrka återinvigs** [648227]
13.35 **Gudstjänst: Hosiana! från Borgå** [291937]
Adventsmässa. Predikan: biskop Eero Huovinen.
14.30 **Läkarna** [4024]
15.00 **Tv-nyheter** [77685]
15.05 **Antikviteter och mysterier** [2764289]
15.55 **Jakko och världserövrarna** [668111]
16.30 **Den dagen ändrades Finland** [2260]
17.00 **Tv-nyheter** [76918]
17.08 **Grannar och vänner (R)** [300806918]
Del 8. Myten om ett monster i dammen lever och handelsmannen Boynton

sköter sina duvor.
18.00 **Tv-nyheter och väder** [4005]
18.30 **Bli herre över plånboken** [2024]
19.00 **Kyrkoherden i Dibley** [77956]
Vären har kommit till Dibley där man förbereder sig på att döpa Alices barn.
19.40 **Kaffekonst** [9649260]
19.50 **Dansmusik vid vatten** [9645444]
20.00 **En sann historia: Jag älskar dig** [21] 20.30 **Tv-nyheter och väder** [11668]
20.55 **Sporttrutan** [4142260]
21.00 **Bröllopsklockor** [6153192]
22.35 **Män, brev och problem** [3019043]
Del 4. Jack är en tystlåten typ som har en hemlighet.
23.25 **Tv-nyheter** [3497208]
23.30 **Extras – Jag vill också bli stjärna** [6840]
0.00 **Prisma: Skräcködlornas dödsfälla** [24338]
0.50 **Euronews** [5418883]
1.00–5.55 **Nyhetsfönster** [62186154]

6.00 **Tellus-frågesport** [1008482]
6.50–9.00 **Lilla tvåan** [54879918]
9.00 **Oddasat** [72727]
9.15 **Regionala nyheter** [7399395]
10.35 **Hjärtan i brand** [8310289]
11.00 **Djursjukhuset** [3685]
11.30 **På riskgränsen: Utforska Borneo** [3444]
12.00 **Återvinningsbröderna** [31937]
12.20 **Den rätta frågan** [8885043]
12.45 **Evakuerad** [9075314]
FILM Finskt drama från 1956. I rollerna: Santeri Karilo, Aino-Maija Tikkanen. Regi: Ville Salminen.
14.20 **Under polstjärnan: Folkmedicin i Kaustby** [350550]
14.50 **Finland år 2030** [371043]
15.20 **Den mänskliga faktorn** [6611024]
16.10 **McLeods döttrar** [1620260]
16.55 **Norge runt** [3051173]
17.00 **Lymlarna!** [27005]
Sanna dansar.
17.23 **Lilla tvåan** [300753753]
17.51 **Julkalendern** [108155821]
18.00 **Den rätta frågan** [30799]

18.25 **Hjärtan i brand** [7947647]
18.50 **Tv-nyheter** [4494869]
19.00 **Regionala nyheter** [45314]
19.10 **Sporttrutan** [6357956]
19.15 **Tvåans vinterväder** [6354869]
19.20 **Akuten** [1214840]
20.00 **Familjen Metsola (R)** [69463]
20.50 **Gå fint i koppel** [2236869]
21.00 **Aktuella tvåan** [34519]
21.50 **Tv-nyheter, väder och sport** [1644550]
22.05 **Dokumentärprojekt: Sinnetts tillstånd** [6371192]
23.30 **Ögonvittnet: Dagens nyckelbarn** [9444]
0.00 **Musik-tv: Ytterlighet** [52929]
0.45 **Tellus-frågesport** [5691883]
2.00 **Frågespel** [6929834]
3.00 **Dolt ord** [2329870]
4.00 **Sudoku** [8848990]
5.00–6.00 **Frågespel** [2224226]

5.50 **Väder** [82653840]
6.25 **God morgon Finland** [11039579]
9.10 **Vad ska vi äta idag?** [9020869]
9.15 **Känslor och dofter** [2707647]
Noah Newman, patientrummets lilla väktare. En amerikansk underhållningsserie om livet i Genoa City.
10.05 **Frågesport** [5621734]
10.50 **Emmerdale** [4236550]
Tillbaka till jobbet? En serie om livet i byn Emmerdale.
11.20 **Köpkanalen** [5911717]
12.40 **Julhälsningen** [5917192]
Skicka julhälsningar till släktingar och bekanta över hela landet.
13.55 **Alf** [921918]
14.25 **Frågesport** [393111]
14.55 **Intensiven** [2216111]
Amerikansk sjukhusserie. Med brustet hjärta.
15.50 **Nöjesnytt** [4529579]
15.55 **Frågesport** [966111]
16.30 **Nyheter** [584260]
16.35 **Bondbruden** [6532192]
Programledare: Miia Nuutila.
17.30 **De vackra och de djärva** [940802]

17.55 **Vad ska vi äta idag?** [1655043]
18.00 **Emmerdale** [163111]
18.30 **Uniikki** [148802]
19.00 **Sjuans nyheter** [144531]
19.15 **Ekonomi nyheter** [943840]
19.25 **Dagens väder** [8823227]
19.30 **Dolda liv** [554314]
20.00 **Kärlekens anatomi** [991956]
21.00 **Flykten** [517918]
22.00 **Tians nyheter** [989666]
22.20 **Resultatrutan** [7054531]
22.30 **Keno** [521666]
22.31 **CSI** [100521111]
23.30 **CSI** [527395]
Amerikansk polisserie.
0.30 **Kolmas kivi auringosta** [2993406]
Dick vill berätta för hela världen om sina känslor för Mary Albright, men Mary vill ännu hemlighålla deras förhållande.
1.00 **Vinstpotten late night** [8870970]
2.15 **MTV3 Jouluchat** [67454086]
5.50–6.25 **Väder** [82620512]

”Det är nog dags för landskapets tjänstemän att stiga ur sina satellitkontor och komma ner på jorden igen!

MESS FRÅN 050.

Fixar-Malte inget för kommunen

■ **Fixar-Malte**-tjänsterna ingår inte i kommunens skyldighet enligt lagen och än mindre är det en fråga för socialvården.

Dom flesta äldre sköter själva fixar-Malte sysslorna så länge det bara går, men förr eller senare kan man få olika problem som gör att det är riskfyllt att utföra dom.

En helt enig socialnämnd konstaterade i somras att tjänsten i sig är ett välkommet initiativ men tyckte att fixar-Malte bör skötas av privata alternativ eller frivilligorganisationerna.

I enkätundersökningen om fixar-Malte som gjordes ställdes aldrig frågan av vem man ville ha tjänsten ordnad utan man gavs endast alternativet ”Mariehamns stad”.

Efter socialnämndens utlåtande har det uppkommit ett välkommet privat fixar-Malte alternativ.

Samtidigt är det mycket trist att medborgare i dag inte hjälper sina äldre frivilligt med så enkla saker som till exempel gardinupphängning och glödlampsbyten. Familj, släkt,

vänner och bekanta borde kunna ställa upp på sånt. Eftersom situationen är sådan att inte alla har den möjligheten att få hjälp med dom enkla sakerna så är det en ypperlig chans för det uppkomna privata alternativet att ta hand om dessa tjänster. Därtill är det också en fantastisk möjlighet för frivilligorganisationerna eller pensionärsföreningen att organisera hjälpen.

Ett välkommet tillskott i det här ärendet är att avdraget för hushållsnära tjänster förändras vid årsskiftet till att bli mer omfattande och beloppet höjs till 3.000 euro.

I enkätundersökningen om fixar-Malte som gjordes ställdes aldrig heller frågan om man kände till avdraget för hushållsnära tjänster.

Vi tycker att fixar-Malte tjänsterna behövs men att de ska utföras av andra än offentlig sektor, kommunen kan inte sköta allt!

Harriet Lindeman (fs)
Ordförande, socialnämnden i Mariehamn

Petri Carlsson (fs)
Ledamot, socialnämnden i Mariehamn

Orhan Pamuk har skrivit en bok med denna titel.

Bilden klistras in på ruta 4.

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en ledtråd till ett ord och en bild. Svaren bildar tillsammans ett grötrim. Med varje ledtråd ges också anvisningar om var bilden skall placeras i rutsystemet.

Om du har klistrat alla rutor rätt är rimmet klart tisdagen den 23 december.

Rimmet skall skickas in per post till Julkalendern, Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn eller via e-post; karin.erlandsson@nyan.ax senast 30.12.

Alla som skickat in rätt rim (eller en kreativ variant) deltar i utlottningen av spelet i originalutgåva inklusive spelpjäser och tärning. Frågor besvaras på telefon 528 467.

HÄLGE

debatt (s) för GMO-fritt Åland

■ **Ålands** socialdemokrater stöder arbetet för att Åland skall bli ett GMO-odlingsfritt och GMO-fritt område.

Vi tror att detta är en viktig komponent för att Åland skall kunna bli den gröna ön i den blåa Östersjön. Ålands socialdemokrater tror på ett livskraftigt ekologiskt jordbruk på hela Åland. För att inte riskera att den ekologiska odlingen slås ut genom att GM-grödor införs i landskapet måste Ålands

landskapsregering genast vidta åtgärder för att trygga det ekologiska jordbrukets framtid.

Ålands socialdemokrater kräver att Ålands landskapsregering i brådskanie ordning måste tillförsäkra att Åland får en lagstiftning som förbjuder all odling av genmodifierade organismer i olika former såsom utsäde till jordbruksprodukter, björkar och andra träd,

gräsfrön för golfbanor och fotbollsplaner, trädgårdsväxter och andra odlingsbara organismer.

Vi vill även att allt djurfoder som importeras bör vara ursprungsmärkt på ett sådant sätt så att de åländska djuruppfödarna kan garantera att t ex ägg, mjölk, kött, odlad fisk osv. är fria från GMO. Märkning av importerade animaliska produkter som utfordrats med GMO bör införas och

Ålands landskapsregering bör arbeta för att också EU skall införa liknande lagstiftning.

Ålands landskapsregering bör aktivt informera samt skärpa tillsynen och regelverken så att konsumenterna kan känna sig trygga i vetskapen om att de åländska livsmedlen inte innehåller GMO.

Ålands socialdemokrater

MESSA NYAN Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ ■ Ålandsbagarns pepparkaksgrisar känns mindre än tidigare? Varför? **0400.**

■ ■ ■ Och vad är det fel på tyskar?! De är ofta trevliga och välutbildade. **040.**

■ ■ ■ Långhårig katt, mest vit med svarta- grå fläckar, mycket mager och hungrig, finns på västra Klinten. För upplysning ring **0400 784 783.**

■ ■ ■ Stackars färjanställda som skall få lite lägre lön vid flaggbytet. När ni kommer ner på löner som anställda på handelsfartyg under finsk/åländsk flagg har kan ni börja gnälla. **Sjömannen.**

■ ■ ■ Den nya vakten på Indigo är den trevligaste vakten de haft på länge :) **Vi som sa att vi skulle messa :)**

■ ■ ■ –Du må tro att Elsa blev rasande över notisen om hennes bröllop i Dagens Nyheter. – Jaså, vad stod det? – Att hon gift sig med ”Hasse Ström, känd samlare av antikviter”... **0457.**

■ ■ ■ Hej! Du som tog min jacka från Indigo i lördags, så var vänlig att lämna den till Indigo eller Arkens info! **0457.**

■ ■ ■ Fråga till Mise: vem skall betala alla vägar ni kör sönder när ni skall börja med tömning vid alla fastigheter. Kanske fungerar i stan och Jomala men inte där vi bor långt från landsvägen. Har Mise tänkt på det hur de skall komma till alla fastigheter utan att förstöra alla privata vägar. **En som inte vill ha sin väg förstörd.**

■ ■ ■ Jag tror nog att det är lättare och mindre farligt att köra om någon

som kör 50, än att köra om någon som kör 80! För oavsett om man kör 50 eller 90 så blir man ju omkörd! Man blev ju omkörd fast man körde 90 nu i senaste klinghalkan! Så nog är det ju mindre risk att köra om en som kör 50 än att måsta köra 110 minst för att komma förbi en som kör 90! **Använd hjärnan.**

■ ■ ■ Nä hör du Klaus R det där med timtals sex och gungan har jag kunnat långt före dej så det är du inte alls ensam om. **040.**

Engångserbjudande

Använd kupongen du fick hem med Nyankortet!

Köp 3 pocketböcker BETALA FÖR 2 LISCO BOK & PAPPER

Erbjudandet gäller tom 31.1.2009

Nyankortet sätter guldkorn

■ ■ ■ Hej Maj-Len i spalten! Du skriver om den stora amerikanska pappan men har du missat programmen om 500 kilos mamman? Hon viker ut sej i lerpölar och orkar gör en unge till på köpet. **040.**

■ ■ ■ Måndag morgon. Hela Mariehamn full med cyklister utan belysning som vanligt. 5-15 euro för en lykta, är det för dyr livförsäkring? **040.**

■ ■ ■ Vad kallas man när man ger ett litet bidrag åt ett lesbiskt par så dom får barn? Manshora eller snäll? **God Jul.**

■ ■ ■ Stort tack till alla som har uppvaktat mig på min 60-årsdag! **Jonnie Listerby.**

■ ■ ■ Vad finns det efter välfärdens? Kan Åland komma upp till nästa nivå i utvecklingen? Tänk - vad kan komma efter ett välfärds-samhälle? **En tänkare.**

■ ■ ■ Årets onödigaste julklapp. Termostatreglerad flintvibrator. **040.**

■ ■ ■ Står det någonting i Fpa-bladet, om de som bluffar, och får läkarintyg trots att de är friska. Eller om utbrändhet som är relaterat till personliga problem, där arbetsgivare inte kan förebygga. Mycket stora kostnader som de drabbade arbetsgivarna får stå för, men som ingen tycker synd om. **040.**

■ ■ ■ Ta inte mina fantastiska 8-facks Mise-soptunnor ifrån mig! Jag begriper inte varför alla klagar, vi har väl aldrig haft ett mer välfungerande system än nu? Sopor är ansvar och det är klart det kostar att ta hand om allt skräp människan lämnar efter sig. Vad gäller prissättningen, dagens pensionärer har nog bidragit med sin beskärda del sopor i sina dar. Vi passerar (nästan) alla de flesta av livets skeden och hushållssammansättningar någon gång. Barn, ungdom, studerande, barnfamilj, ensamstående, storfamilj, pensionär , någon gång gäller det oss och just vår specifika sopmängd. **Supernöjd Miskund!**

■ ■ ■ Peter Mattsson. Vad du än gör, men sälj inte Mattias Wiklöf inför kommande säsong. **0400.**

■ ■ ■ Om man känner sig mobbad så är man mobbad enligt konstens alla regler. Det är den utsatts subjektiva åsikt som styr. Som ett litet tips bara till alla som känner sig mobbade. **0400.**

■ ■ ■ Han där Pettson ser ju ut som Steven Spielberg ju... **050.**

■ ■ ■ Har någon tänkt på de mindre affärerna som finns runt på Åland, de kommer att få stänga igen när Lidl öppnar. **0457.**

■ ■ ■ Jag körde 50 genom Söderby och fick snöbollar flygandes efter bilen på 70-väg, så ta era ungar och bind fast dom vid 30-väg, för jag kör nog högsta tillåtna hastighet allt som oftast om det inte är som i detta fall någon som kör 50 som man inte kan köra om. **70 är 70 och inte 30 lär er skyltarna, och lär er läsa dem.**

■ ■ ■ Det är nog dags för landskapets tjänstemän att stiga ur sina satellitkontor och komma ner på jorden igen! **050.**

■ ■ ■ Att titta på porr när man är lite på gång är ungefär som att titta i en kokbok när man är hungrig! **H från en som vet.**

■ ■ ■ Jum jum tror de går att dricka de där Mariepark. **0457.**

■ ■ ■ Landskapet har för trång t= för många tjänster, för många ljusstakar... **0457.**

■ ■ ■ Det verkar som ingen av Birkas gamla landpersonal får, kan eller vill jobba för EL. Ingen inom EL kan driva ett kryssningsfartyg nu när alla kunniga lämnar sjunkande skeppet, men det är kanske det styrelsen vill. **0457.**

■ ■ ■ 0457: innan du klagar på djurens befrielsefront kanske du skulle ta reda på hur hönsen har det på hönsgårdarna. Och angående hästsporten, det finns mycket hemskt som förekommer, ja. Men gör något själv istället för att klaga på andra! **0457.**

■ ■ ■ Åter strömvabrott! Tövefaktorn höjs mera och mera och som vanligt skyller man på ledningen från Tingsbacka! Verkar vara en inkompetent ledning! **050.**

■ ■ ■ Många fortkörare blev åter tagna i örat i helgen av polisen! Nu blir det att betala böter istället för att köpa julklappar för vissa! **H från stolta vägsnigeln!**

ZITS

M:HAMN 02.45 L ¹⁾ 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 ¹⁾ 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 00.45 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15

L = Långnäs

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försälj. ej kan garanteras

1) Reservation för charteravgång på Galaxy den 5.12.2008
Kontakta vår resebutik gällande jul- och nyårstrafiken

www.tallinksilja.fi
SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00
(1,64€/besvarat samtal+alltid lns/msa)

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	→ 04.50 - 18.00

Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi
tel 16 711 el. 06001 74552
(1,64 €/besvarat samtal + alltid lns/msa)

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR			
Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	→ 09.15	12.00	→ 13.15
16.00	→ 17.30	18.30	→ 19.30
15.30	→ 12.00	17.30	→ 14.00
22.00	→ 19.00	23.00	→ 20.00

Buss Stö-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskärs ca 45 min före fartygets avg. Åven buss Kap-Stö (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.
Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskärs kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg.
*Söndagar från 21/9 ans. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L	→ 06.30	03.30 L	→ 07.35
04.35 M	→ 09.40	14.25 M	→ 19.50
09.55 M I)	→ 15.30	23.45 M	→ 10.00
14.25 M	→ 18.55	14.10 M	→ 08.45
14.10 M	→ 07.45	01.00 L	→ 21.00
23.35 M	→ 16.45	04.25 M	→ 17.30
07.45 M	→ 18.00 I)		
03.20 L	→ 20.10		

I) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.
Buss: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång. Åven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.
VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 111, bokn. 262 111
www.vikingline.ax

Julbord ombord!

21/11-23/12 serveras vårt stora Julbord i bufférestaurangen. Njut av läckra julrätter och fynda godsaker i taxfreebutiken!

Turlista t.o.m. 30/4 2009 (lokala tider)

Från Eckerö alla dagar kl. 13.30 och kl. 18.30, fredagar-måndagar även kl. 8.30
Från Grisslehamn alla dagar kl. 10.00 och kl. 15.00, torsdagar-söndagar även kl. 20.00
Extratur: Från Grisslehamn 23/12 kl. 20.00. Ej trafik: 24-25/12 & 1-5/1 2009.

Bussinformation: Nyhet! Nu går vår anslutningsbuss till Cityterminalen i Stockholm vid alla båtankomster. Från Cityterminalen kl. 7.45 till 10-turen, kl. 12.45 till 15-turen och kl. 17.30 till 20-turen. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerölinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Tisd 18:00 → 02:00
Onsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

Fem-dygns-prognos

nyan.ax

TISDAG 2 DECEMBER 2008

dagens ålänning

”Det är svårt det här med julklappar”

Magnus Rosenqvist från Finström hittar vi utanför en av de gula bankautomaterna på Torggatan i Mariehamn. Klockan är strax före fyra på eftermiddagen. Magnus har byggarbetskläder på sig med väl synliga reflexer, så det går inte att missa honom.

När jag närmar mig står han på en stor sandhög och drar ihop en stålvarer. Nyan måste ta reda på vad det är han bygger. Och hur hans jul ser ut förstås.

Vad är det du arbetar med?

–Jag gör ett underlag för rampen som ska vara här vid uttagsautomaten, en invalidramp. Det var trappsteg här förut som ska byggas bort.

Hur ska du fira jul?
–Det blir hemma med familjen.
Har du inhandlat några julklappar ännu?

–Nej, det har jag inte än.
Har du klart för dig vad du ska köpa?

–Det är svårt det där med jul-

På arbetet. Magnus Rosenqvist står på gågatan i Mariehamn och håller på att bygga en ramp till uttagsautomaten.

klappar. Jag vet inte vad det blir, vi får väl se.

Den här veckan, närmare bestämt på torsdag, betalas skatteåterbäringen ut.

Kommer du få några euron tillbaka nu när skatteåterbäringen kommer?

–Ja, litegrann. Det är ett litet plus förstås. Men visst, det är

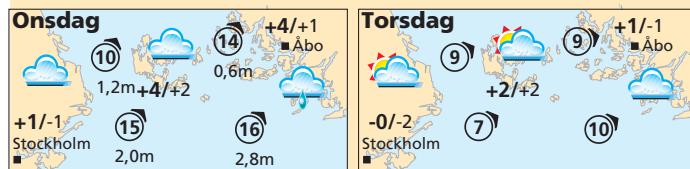
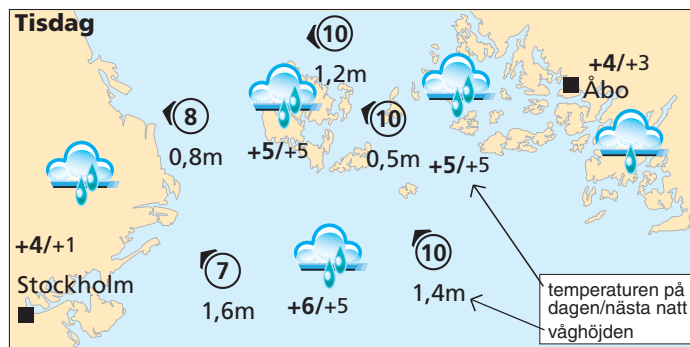
pengar som staten lånat som kommer tillbaka.

Sist men inte minst, vem vill du hälsa till?

–Vänner och bekanta. Så har jag ingen glömt som man brukar säga.

TEXT & FOTO:
CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

vädret

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	+4	☁
Åbo	+5	☁
Helsingfors	+6	☁
Stockholm	+3	☁

Max/min temp. 24.11 - 1.12. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+6,7	27.11.	-3,6	25.11.
Åbo	+6,6	28.11.	-3,5	26.11.
H:fors	+7,9	28.11.	-1,1	25.11.

För ett år sedan

Jomala	+6
Åbo	+5
Helsingfors	+4

Utomlands i går

Köpenhamn	+5	Madrid	+6
Oslo	+0	Rom	15
Bryssel	+5	Aten	18
Moskva	+3	Las Palmas	19
London	+4	Phuket	28
Paris	+5	Peking	13

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Värdertjänsten Tel. 0600 10600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Potatissoppa

2 purjolökar
2 selleristjälkar
2 msk olja
1 gul lök
4 skalade råa potatisar
0,75 liter buljong
1 dl grädd
salt, peppar

Skär purjolöken, sellerin och löken i grova bitar och fräs i oljan. Tillsätt potatisen efter ca 5 minuter. Häll på buljongen och koka en kvart under lock. Porea grönsakerna och tillsätt grädden. Värm soppan, salta och peppra. Smaka av. Servera med gott bröd och ost.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

gäller t.om. 23.12

Handtryckta dynvar
17,-/st

29,-/2st

av Ann Granlund eller Gunilla von Nandelstach

SALT
KONSTANTVERK

Sjökvarteret Tel 21 505
vard 10-17, lörd 10-14

DATA GROUP
IT-grupp i samverkan

MP 2550CSP

erbjuder hög produktivitet och många möjligheter till specialanpassning. Kopiera, faxa eller skanna i färg.

RICOH
Business & Service Center

MKAB.com
Marknadsförings- och reklambyrå

Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00
lördagsöppet 10-14

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

KLÖVER 18 KARAT

GULDVIVA™

Sjökvarteret
vardagar 10-17, lördagar 11-14
www.guldviva.com

Förnya ditt hem
med Golvabias variationsrika utbud.

Välkommen in och se vår stora kakel och klinkers utställning.

colorama Färghuset

Möckelörondellen tfn 16 216 . Öppet: vard 8-17.30, lörd 10-14

DANS

LÖRDAG 5.12 till Conny Henrix

LÖRDAG 13.12 till Musikmakarna

Entré 7€, Dansmeny.
Fri entré för matgäster

JULLUNCH
13.12 och 14.12
22-29 €

Finströms lucia besöker oss 13.12 kl. 13.30

Boka bord på tel 41170

GODBY HOTELL
hotell • restaurang • café

BFGoodrich
TYRES FOR THE PRO DRIVER YOU ARE

g-Force Stud
KONTROLL PÅ IS - som verkligen känns!

- STARTA: Effektiv dragförmåga
- KÖRA: Optimala köregenskaper
- STANNA: Effektiv bromsförmåga

Rundbergs Bil & Service Ab Tel 15 222

Rollic Ab Karlbergsv. 2. Tel 23 611

BFGoodrich
TAKE CONTROL

NYTT LEDIGT ANNONSUTRYMME

Kontakta annonsavdelningen, tel 23 444, eller e-post: annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆